

TÁJÉKOZTATÓ A SZÓTÁR HASZNÁLATÁHOZ

A SZÓCIKKEK FELÉPÍTÉSE

A szótár alapegysége a szócikk, melynek élén a címszó áll. A címszó a kétnyelvű szótár forrásnyelvének eleme, amelyhez a szótár a célnyelv tartalmilag megfelelő szavait vagy szókapcsolatait, azaz ún. ekvivalenseit rendeli hozzá.

A címszón kívül a forrásnyelvi információkhoz tartozik még a címszó minősítésének, ragozásának és szófajának megadása, ill. bizonyos szókapcsolatok bemutatása (utóbbiakhoz sorolhatók a szólások és közmondások is, amelyek nálunk a szócikkek végén, külön blokkban szerepelnek). A szócikk gyakran egynél több magyar ekvivalenst is tartalmaz, a címszó jelentésváltozatai szerint csoportosítva.

Az alábbiakban a szócikk egyes elemeinek részletes bemutatása következik.

A CÍMSZÓ

Szótárunk címszavai kövér szedéssel, a szócikk többi részétől eltérő betűtípussal vannak nyomtatva (pl. **стол**). A címszavak alapvetően szóköz nélkül írandó orosz szóalakok, amelyek szótári alakokként egy-egy szót (lexémát) képviselnek. Az orosz igék szótári alakja pl. a főnévi igenév – igaz, utalások címszavaként egyes rendhagyó igék egyéb alakjai is előfordulnak (pl. **шёл** → **идти**). Az igéknek az oroszban általában két változata létezik: egy folyamatos és egy befejezett szemléletű. Mivel ezek szótári jelentése többnyire megegyezik, közös szócikkben szerepelnek. Az igei szócikk címszava a folyamatos alak, amely mellett – valamivel kisebb méretben, csillaggal jelölve – megadjuk a befejezett alakot is (pl. **бросать** *i* [1] **бросить*** [6A]; **делать** *i* [1] **с~***). Ha az igenek nincs folyamatos párja, a címszó kap csillagot (pl. **залечь***). Ha ugyanaz az alak használatos mind folyamatos, mind befejezett szemléletben, a címszó után zárójelbe tett csillag áll (pl. **адрес|овать***). Ha egy igei címszó után nem áll sem csillag, sem befejezett alak, akkor az adott ige csak folyamatos alakban létezik (pl. **базировать**). Ha egy-egy befejezett alak csak az egyik v. a másik jelentésváltozatban alkot párt a címszóval, akkor a jelentés sorszáma után írjuk, ami természetesen nem azt jelenti, hogy az adott jelentésben csak befejezett alak használható (pl. **лупить**' ... **1. с~* об~*** ... **2. с~*** ...). A mozzanatos ("однокрatные") igéknek ugyan többnyire van egy nem mozzanatos párjuk, de ezek nem alkotnak hagyományos értelemben folyamatos-befejezett párost, ezért külön szócikkbe kerülnek (pl. **хлестать** és **хлестнуть***).

A befejezett alak a betűrendes sorrendet tekintve általában máshova esik, mint a folyamatos, ezért címszóként is fel kell venni, hogy meg lehessen találni, de itt nincs megadva jelentés, csak egy utalás található a folyamatos alakú címszóra (pl. **сделать(ся)** → **делать(ся)** – ilyenkor nem használjuk a csillagot).

Ugyancsak a biztos megtalálhatóság érdekében jelennek meg a hímnemű és nőnemű személyt jelölő, azonos tövű főnevek külön címszavakként (pl. **немец** és **немка**).

Címszóként szóközt csak egyes rövidítések (pl. **ж. д.** ... (*железная дорога*) ...) tartalmaznak. Egyéb esetekben a szóközzel írandó kifejezések – akármilyen szoros

fogalmi egységet alkotnak is – az egyik alkotórész szócikkében, szókapcsolatként szerepelnek (pl. a **бить баклүши** a **баклүши** szócikkében).

A címszó helyett a szócikk belsejében hullámvonalat, azaz tildét (~) használunk. Ha a szócikkben szereplő alak tartalmazza a szótári alak betűképét, akkor a különbséget (pl. ragot) közvetlenül a tildéhez ragasztjuk. Az orosz címszó gyakran egyben a szó töve is, amelyhez a szócikk példáiban a toldalékok kapcsolódnak (pl. **балл ... ветер в шесть ~ов ...**). Ha a példákban szereplő ragok nem a címszó végéhez illesztendő, függőleges vonal választja el a tövet vagy a fő változatlan részét a ragozás során változótól (pl. **бáзов|ый ... ~ая шкóла ...**). Ha a címszó olyan szóalakként fordul elő, amely nem tartalmazza a szótári alak betűképét, a teljes alakot kiírjuk (pl. **идти ... кудá ни шло! ...**). Az igei címszóhoz megadott befejezett alak is tartalmazhat tildét, de ez olyankor is az egész címszót helyettesíti, amikor abban függőleges választóvonal található (pl. **борозд|ить t [6А] из~***).

A címszavak rendezésénél a hagyományt követjük, azaz nem teszünk különbséget *e* és *ě* között.

Egyes alakok egymás után kétszer vagy többször is szerepelnek címszóként, felső indexszámokkal ellátva. Ezek olyan azonos alakú (homonim) szavak, amelyek jelentése nem érintkezik egymással. E szavaknak többnyire az eredete is különböző (pl. **болта|ть¹ ...** ráz, himbál [*szetlen*] ... és **болта|ть² ...** fecseg).

A címszavak és a kifejezésekben szereplő orosz szavak hangsúlyát a hangsúlyos magánhangzót jelölő betűre tett ékezzettel adjuk meg (pl. **бáзов|ый, сде|лать(ся)** stb.).

ALAKTANI ADATOK

A szótár minden orosz címszó szófaját megadja egy-egy dőltbetűs rövidítés formájában, amelyek kifejtése megtalálható alább a rövidítések jegyzékében. A szófajok meghatározásában az orosz szótárírás hagyományaihoz igyekszünk igazodni, mivel azonban az orosz szófajneveket magyar nyelvtani terminusokkal adjuk meg, a megfeleltetések nem mindig kézenfekvőek. A “частица” pl. *msz*, a “в значении сказуемого” pedig *hsz* [*állítmányként*].

A szófaj előtt megadjuk a nemet is az olyan főneveknél, amelyek végződése ezt nem mutatja egyértelműen; ezek a lágyságjelre végződőek (kivéve az -ость képzővel ellátottakat), illetve az a-ra vagy я-ra végződő hímneműek. Ha a címszó többes számban áll, a szófaj után tett *t* sz. rövidítéssel utalunk erre.

A ragozható címszavak mellett szögletes zárójelben szerepel ragozási típusuk kódszáma is, amely megfelel az előző kiadások jelölési rendszerének. Az alábbiakban a kódoknak megfelelő ragozási típusok leírása következik.

A névszó

A névszó elnevezésen négy szófajt értünk, mégpedig a főnevet, a melléknevet, a névmást és a számnevet. A névszók általában hímn-, nő- vagy semlegesneműek. Rendszerint van egyes és többes számuk; egyes főneveket azonban vagy csak egyes, vagy csak többes számban használnak. Mindkét számban hat eset van; ezek sorrendje a következő: alanyeset, tárgy eset, birtokos eset, részes eset, eszközhatározó eset, előljárósós eset.

Az élőlényt (embert, állatot és élőnek képzelt lényeket) jelentő főnevek, valamint élőlényekre vonatkozó melléknevek, névmások és számnevek tárgyesete a birtokos esettel egyezik. Kivételek:

- a) az -a és -я végű nőneműek egyes számában a tárgyeset ragja mindig -y, ill. -ю;
- b) a ь-re végződő nőneműek, valamint a kevés számú semlegesnemű élőlény (mint дитя, чудовище) egyes számában a tárgyeset egyezik az alanyesettel.

Az élettelen dolgot (tárgyakat, fogalmakat, anyagokat, növényeket stb.) jelentő főnevek és élettelen dolgokra vonatkozó melléknevek, névmások és számnevek tárgyesete az egyes és többes számban alakilag egyezik az alanyesettel. Kivétel itt az -a és -я végű nőneműek – és a ь-re végződő nőnemű főnevekre vonatkozó melléknevek, névmások és számnevek – egyes száma, ahol a tárgyeset ragja -y, ill. -ю.

Az alábbi táblázatokban a ragozási főosztályt magában álló arab szám (pl. 1, 2, stb.), a főosztályon belüli kisebb csoportokat a megfelelő arab szám és a mellette álló nagybetű (pl. 1A stb.), a főnevek hangsúly szerinti csoportosítását pedig kisbetű jelzi (pl. a, b, stb.).

A főnév

A hímnemű főnevek ragozása

1

Kemény mássalhangzóra végződő főnevek

Élőlény: СТУДЭНТ <i>hallgató</i>		Élettelen dolog: СТАКАН <i>pohár</i>	
Egyes szám	Többes szám	Egyes szám	Többes szám
студэнт	студэнты	стакан	стаканы
студэнта	студэнтов	стакан	стаканы
студэнта	студэнтов	стакана	стаканов
студэнту	студэнтам	стакану	стаканам
студэнтom	студэнтами	стаканом	стаканами
o студэнтe	o студэнтах	o стаканe	o стаканах

E minta szerint ragozódnak az egyes számban az -ин és -ов, -ев végződésű családnevek is, azzal a különbséggel, hogy az egyes szám eszközhatározós esetében végződésük -ым: с Пушкиным, с Тургеневым, с Поповым. (Az ilyen családnevek a többes számban a 20. minta szerint ragozódnak.)

1A

Az egyes szám birtokos esete számos főnévnél (különösen anyagneveknél) -y-ra végződik. Pl.: табак *dohány*, пачка табак *egy csomag dohány*. Némely főnévnél az -a és -y végződés egyaránt használatos, ezt a szótárban a zárójelben álló (A) betű jelzi. Pl.: из дома *a házból*, из дому *hazulról*, вождь народа *a nép vezére*, много народу *nagy tömeg*.

1B

Nem véghangsúlyos szónál ц után az eszközhatározó eset végződése -ем, pl. *мэсяц hónap*, *мэсяцем*; *заяц nyúl*, *зайцем*. Ugyanígy a többes birtokos eset végződése hangsúlytalan szótagban -ев: *мэсяцев*, *зайцев*. Hangsúlyos szótagban a ragok a minta szerintiek, pl. *отэц apa*, *отцóm*, *отцób*.

1C

Számos főnévnél а в és на előjárószo után az egyes szám előjárószo esetének végződése hangsúlyos -ý; más előjárószókkal kapcsolatban megmarad a -e végződés. Pl.: *лес erdő*, в *лесý*; *мост híd*, на *мостý* (de о *лэце*, при *мóсте*). A leggyakoribb ilyen főnevek még a következők: *бэрег part*, *бок oldal (testrés)*, *бор túlevelű erdő*, *борт hajóoldal*, *гроб koporsó*, *жар hőség*, *лёд jég (на льдý)*, *луг rét*, *лоб homlok (на лбý)*, *мех prém*, *отпуск szabadság*, *пар gőz*, *плен fogság*, *пол padló*, *пост őrhely*, *пот verejték*, *пруд tó*, *рот száj (во ртý)*, *сад kert*, *снег hó*, *чад füst*, *шаг lépés*, *шёлк selyem (в шелкý)*.

1D

Г, к, х után a többes szám alanyesetében (élettelen dolgoknál a tárgyesetben is) -ы helyett -и végződés áll. Pl.: *круг kör*, *круги*; *ученик tanuló*, *ученики*; *орех dió*, *орехи*.

1E

Némely főnév a többes szám alanyesetében (élettelen dolgoknál a tárgyesetben is) hangsúlyos -á végződést kap s ilyenkor a hangsúly a többes szám minden esetében a végződésre esik. Pl.: *гóрод város*, *городá*. A leggyakoribb ilyen főnevek: *бэрег part*, *бок oldal (testrés)*, *борт hajóoldal*, *вóрох rakás*, *kupac*, *гóлос hang*, *дóктор doktor*, *жэмчуг gyöngy*, *жéлоб csatorna (желобá)*, *жёрнов malomkő (жерновá)*, *кóлокол harang*, *кóроб kosár*, *кóрпус hadtest*, *кúпол kupola*, *кúчер kocsis*, *лес erdő*, *луг rét*, *мех prém*, *óвод bögöly*, *óкорок sonka*, *óкруг kerület*, *óрден rendjel*, *kitüntetés*, *óстров sziget*, *пáрус vitorla*, *пéрепел fűrj*, *пóвар szakács*, *пóгреб pince*, *пóезд vonat*, *пróвод vezeté*, *пróпуск belépési engedély*, *профэссор tanár*, *рог szarv*, *рукáв ruhaujj*, *тэтерев faja*, *чэреп koponya*, *шёлк selyem (шелкá)*, *шўлер hamiskártyás*. Vö. még: *хлеб gabona*, *t sz: хлебá gabonafélék*, *хлебы kenyerek*.

1F

Néhány főnév a többes szám birtokos esetében nem kap -ов végződést, hanem ez az eset megegyezik az egyes szám alanyesetével. Pl.: *глаз szem*, *t sz birt e: глаз*; *солдát katona*, *t sz birt e: солдát*. Ilyen főnevek még: *вóлос haj*, *t sz birt e: волóс*, *драгýн dragonyos*, *партизán partizán*, *сапóг csizma*, *человéк ember (számnevekkel öттől felfelé)*, *чулók harisnya* stb.

1G

Számos főnévnel az egyes számú alanyeset utolsó szótagjának magánhangzója a ragozás folyamán kiesik. Pl.: вѣтер *szél*, вѣтра; песок *homok*, пескá; мох *moha*, мха.

1H

Egyes főneveknel az egyes számú alanyeset utolsó szótagjának magánhangzója a ragozás folyamán й-vé változik. Pl.: заѣм *kölcsön*, займа; заяц *nyúl*, зайца.

1J

Az egyes számú alanyeset utolsó szótagjának magánhangzójából a ragozás folyamán ь lesz. Pl.: хорѣк *görény*, хорькá; дѣлец *üzletember*, дѣльца.

2

A -Ж, -Ч, -Ш, -Ш-*ra* végződő főnevek

Élőlény: БРАЧ *orvos*

Egyes szám

Többes szám

врач

врачі

врача́

враче́й

врача́

враче́й

врачу́

врача́м

врачо́м

врача́ми

о враче́

о врача́х

Élettelen dolog: НОЖ *kés*

Egyes szám

Többes szám

нож

ножі́

нож

ножі́

ножа́

ноже́й

ножу́

ножа́м

ножо́м

ножа́ми

о ножѣ́

о ножа́х

2A

Ha a hangsúly nem a végződésre esik, az egyes számú eszközhatározó eset végződése -ем, pl.: товарищ *társ*, товарищем.

2B

A többes szám alanyesete hangsúlyos -á-ra végződik, pl.: сторож *őr*, сторожа́.

3

Kemény mássalhangzóra végződő főnevek, melyek a többes számban -БЯ végződést kapnak

Élőlény: БРАТ *testvér*

Egyes szám

Többes szám

брат

братѣ́я

брата́

братѣ́ев

Élettelen dolog: СТУЛ *szék*

Egyes szám

Többes szám

стул

сту́лья

стул

сту́лья

Élőlény: БРАТ *testvér*

Élettelen dolog: СТУЛ *szék*

Egyes szám

Többes szám

Egyes szám

Többes szám

брат

братьев

стул

стульев

брату

братьям

стулу

стульям

братом

братьями

стулом

стульями

о брате

о братьях

о стуле

о стульях

E ragozáshoz aránylag kevés főnév tartozik; a leggyakrabban használatosak a ragozási példákon kívül a következők: брус *gerenda*, брусья; друг *barát*, друзья (l. 3A!); клин *ék*, клинья; клок *tincs*, клочья; кол *karó*, колья; ком *csomó*, комья; крюк *kampó*, крючья; кум *koma*, кумовья (l. 3A!); лист *falevél*, листья; лоскут *(kelme)darab*, лоскутья; обод *keréktalp*, ободья; повод *gyeplő*, поводья; полоз *szántalp*, полозья; струп *var (seben)*, струпья; стручья (csak *t sz*) *növény hüvelye*; сук *faág*, сучья; сын *vknek a fia*, сыновья (l. 3A!).

3A

Ha a hangsúly a többes számban a szó végére esik, akkor a többes birtokos eset végződése -ьев: кум, кумовьев. Kivételek друг és сын, ezeknek többes birtokos esete друзей, сыновей. Az átvitt értelemben használt сын többes száma: сыны, сынов.

4

Az -ИН végű főnevek

КРЕСТЬЯНИН *paraszt*

Egyes szám

Többes szám

крестьянин

крестьяне

крестьянина

крестьян

крестьянина

крестьян

крестьянину

крестьянам

крестьянином

крестьянами

о крестьянине

о крестьянах

4A

Господин (*úr*) és хозяин (*gazda*) többes száma: господа, госпóд, господам stb., illetve хозяйева, хозяйев, хозяйевам stb.

4B

Néhány -ин végű főnév a többes szám alanyesetében -ы-re végződik: болгарин *bolgár*, болгары; татарин *tatár*, татары; барин *úr*, többes száma ба́ре vagy ба́ры.

A -ЁНОК, -ОНОК végű főnevek

Valamennyi ide tartozó főnévnél az egyes számú alanyeset utolsó szótagjának o hangja az egyes számú ragozás folyamán kiesik.

РЕБЁНОК *gyermek*

Egyes szám	Többes szám
ребёнок	ребята
ребёнка	ребят
ребёнка	ребят
ребёнку	ребятам
ребёнком	ребятами
о ребёнке	о ребятах

ВОЛЧОНОК *farkaskölyök*

Egyes szám	Többes szám
волчонок	волчата
волчонка	волчат
волчонка	волчат
волчонку	волчатам
волчонком	волчатами
о волчонке	о волчатах

Ritka kivételképp e ragozáshoz élettelen dolog neve is tartozhat, mint деньжата (csak *t sz*) *pénzecske* (birtokos esete деньжат); az ilyen szó tárgyesete az alanyesettel egyezik.

5A

Az -онок végződésű főnevek tövében mindig a ж, ч, ш, щ mássalhangzók valamelyike áll, pl. медвежонок *medvebocs*, волчонок *farkaskölyök*. E főnevek a többes számban hangszabályszerűen -ата, -ат, -атам stb. végződést kapnak.

5B

Néhány -енок, -ёнок végződésű főnévnek többes számában is megmarad a -ен- szótag, mint pl. щенók *kutyakölyök*, többese щенята, щенят stb., чертёнок *ördögfióka*, többese чертенята, чертенят stb.

6

A -Й végű főnevek

ЭЛӨЛӨНӨ: ГЕРӨЙ *hős*

Egyes szám	Többes szám
герой	герои
героя	героев
героя	героев
герою	героям
героем	героями
о героё	о героях

ЗЛОДЁЙ *gonosztevő*

Egyes szám	Többes szám
злодей	злодеи
злодея	злодеев
злодея	злодеев
злодею	злодеям
злодеем	злодеями
о злодее	о злодеях

Élettelen dolog: УРОЖА́Й *termés*

Egyes szám	Többes szám
урожа́й	урожа́и
урожа́й	урожа́и
урожа́я	урожа́ев
урожа́ю	урожа́ям
урожа́ем	урожа́ями
об урожа́е	об урожа́ях

Néhány főnév -ей végződésének -e- hangja a ragozás folyamán ь-lel cserélődik fel, pl. руче́й *patak*, ручья́, ручью́ stb. Ilyen főnevek még: воробе́й *veréb*, воробья́; мураве́й *hangya*, муравья́; репе́й *bogáncs*, репья́; солове́й *fülemüle*, соловья́; у́лей *méhkas*, у́лья; чи́рей *kelés*, чи́рья. Ragozásuk:

Véghangsúlyos: МУРАВЕ́Й *hangya*

Egyes szám	Többes szám
мураве́й	муравья́
муравья́	муравья́ев
муравья́	муравья́ев
муравью́	муравья́м
муравья́ем	муравья́ями
о муравья́е	о муравья́ях

Tőhangsúlyos: У́ЛЕЙ *méhkas*

Egyes szám	Többes szám
у́лей	у́льи
у́лей	у́льи
у́лья	у́льев
у́лью	у́льям
у́льем	у́льями
об у́лье	об у́льях

6B

Főleg anyagneveknél, de más főneveknél is (különösen állandósult kifejezésekben) az egyes szám birtokos esete -ю-ra végződik. Pl. чай *tea*, чашка ча́ю *egy csésze tea*; край *vmnek a széle*, с кра́ю *szélről*.

6C

Véghangsúly esetén az egyes szám eszközhatározó esetének végződése -ём, a többes szám birtokos esetének (élőlényeknek a tárgyesetnek is) végződése -ев: руче́й *patak*, ручья́ем, ручья́ев; бой *harc*, бое́м, бое́в; край *vmnek a széle*, кра́ем, краёв; холу́й *lakáj, tányéرنyaló* холу́ём, холу́ев.

6D

Az -ий végű főnevek egyes számú elöljárószós esete -ии-ra végződik: пролетари́й *proletár*, о пролетари́и. Ilyenek még: ге́ний *génusz*, гра́вий *kavics*, жре́бий *dobókocka*, санато́рий *szanatórium*. Különösen gyakori ez a végződés kémiai elemek nevében: ка́лий *kálium*, ка́льций *kálcium* stb.

6E

Néhány főnév a в és на előjárószókkal kapcsolatban az egyes szám előjárószerűségében hangsúlyos -ю végződést kap: строй *sor*, *rendszer*, в строю; край *vmnek a széle*, на краю; рай *paradicsom*, *éden*, в раю.

6F

A többes szám alanyesete és tárgyesete hangsúlyos -я-ra végződik: край, *t* sz край.

7

A -B végű hímnemű főnevek

Élőlény: ПРИЯТЕЛЬ <i>barát</i>		Élettelen dolog: РОЯЛЬ <i>zongora</i>	
Egyes szám	Többes szám	Egyes szám	Többes szám
приятель	приятели	рояль	рояли
приятеля	приятелей	рояль	рояли
приятеля	приятелей	рояля	роялей
приятелю	приятелям	роялю	роялям
приятелем	приятелями	роялем	роялями
о приятеле	о приятелях	о рояле	о роялях

7A

A ragozásban véghangsúlyos főnevek végződése az egyes szám eszközhatározó esetében -ём: конь *ló*, конём; огонь *tűz*, огнём; день *nap*, днём *nappal*.

7B

Néhány szó a többes szám alanyesetben -ья, birtokos esetben -ьев végződést kap: зять *vő*, зятья, зятьёв.

7C

Néhány szó többes szám alanyesetben -ья, birtokos esetben -ей végződést kap: князь *fejedelem*, князья, князей.

7D

Néhány főnév a többes szám alanyesetében hangsúlyos -я végződést kap, s ilyenkor a hangsúly a többes szám minden esetében a végződésre esik: вёксель *váltó*, векселья. Ilyen főnevek még pl.: китель *zubbony* (*t* sz кителя); пекарь *pék* (*t* sz пекаря); писарь *írnok* (*t* sz писаря); слесарь *lakatos* (*t* sz слесари v. слесаря); соболь *coboly* (*t* sz соболи v. соболя); учитель *tanító* (*t* sz учителя, átv. учителя); штабель *rakás* (*t* sz штабеля v. штабели); штепсель *villásdugó* (*t* sz штепселя); якорь *horgony* (*t* sz якоря).

7E

Számos főnévnél az alanyeset utolsó szótagjának -e- vagy -o- hangja a ragozás folyamán kiesik, pl. огонь *tűz*, огонь.

7F

Némely főnév az egyes szám elöljárószerű esetében a в és на elöljárószókkal kapcsolatban hangsúlyos -ió végződést kap: хмель *mámor*, во хмелю.

A nőnemű főnevek ragozása

8

Az -A végű főnevek

Élőlény: КОРОВА *tehén*

Élettelen dolog: МАШИНА *gép*

Egyes szám

Többes szám

Egyes szám

Többes szám

корова

коровы

машина

машины

корову

коров

машину

машины

коровы

коров

машины

машин

корове

коровам

машине

машинам

коровой (*régi* -ою)

коровами

машинной (*régi* -ою)

машинами

о корове

о коровах

о машине

о машинах

8A

A -га, -ка, -ха, -жа, -ча, -ша végű főnevek az egyes szám birtokos esetében és a többes szám alanyesetében (élettelen dolgok nevének a tárgyesetben is) -ы helyett -и végződést kapnak: книга *könyv*, книги; собака *kutya*, собаки; мұха *légy*, мұхи stb.

8B

A nem véghangsúlyos -жа, -ча, -ша, -ща végű főnevek (melyek egyébként a 8A szerint ragozandók) és ugyancsak nem véghangsúlyos -ца végűek (melyek egyébként a 8 szerint ragozandók) az egyes szám eszközhatározó esetében -ей (*régi* -ею) végződést kapnak: туча *felhő*, тучей; крыша *tető*, крышей; улица *utca*, улицей.

8C

Számos főnévnél a többes szám birtokos esetében a szó végén álló két mássalhangzó közé -e- (hangsúlyos szótagban -ё-) ékelődik. Ilyenkor az utolsó mássalhangzó előtt álló ь és ѣ eltűnik, pl. девушка *leány*, девушек; птичка *madárka*, птичек; сестра *nővér*, сестер; нянька *dajka*, нянек; серыга *fülbevaló*, серег; копейка *kopek*, копеек.

8D

Számos főnévnél a többes szám birtokos esetében a szó végén álló két mássalhangzó közé -o- ékelődik, pl. лодка *csónak*, лодок; марка *bélyeg*, марок; кишкá *bél*, кишók.

8E

Néhány főnév a többes szám birtokos esetében -ей végződést kap: каланчá *örtorony*, каланчéй; левшá *balkezes*, левшéй; прашчá *parittyá*, прашчéй; свечá *gyertya*, свечéй v. свеч.

9

A -Я végű főnevek, melyek végződése előtt mássalhangzó áll

Élőlény: ГЕРОЙНЯ *hősnő*

Élettelen dolog: НЕДЕЛЯ *hét*

Egyes szám

Többes szám

Egyes szám

Többes szám

героиня

героини

неделя

недели

героиню

героинь

неделю

недели

героини

героинь

недели

недель

героине

героиням

неделе

неделям

героиней (-ею)

героинями

неделей (-ею)

неделями

о героине

о героинях

о неделе

о неделях

9A

Véghangsúlyos szavak végződése az egyes szám eszközhatározó esetében -ёй (-ёю): землjá *föld*, землéй; западнjá *csapda*, западнéй; простынjá *lepedő*, простынéй.

9B

Néhány főnévnél a többes szám birtokos esetében a szó végén álló két mássalhangzó közé -e- hang kerül: бáрышня *kisasszony*, бáрышень; вáфля *ostya*, вáфель; грáбли (csak *t sz*) *gereblye*, грáбель (v. грáблей); дерéвня *falú*, деревéнь; землjá *föld*, земéль; крóвля *tető*, крóвель; оглóбля *kocsirúd*, оглóбель; пéтля *hurok*, пéтель; сáбля *szablya*, сáбель; цáпля *kócsag*, цáпель. Kivétel: кúхня *konyha*, кúхонь.

9C

Néhány főnév a többes szám birtokos esetében -ей (-éй) végződést kap, pl. головнjá *zsarátnok*, головнéй; грáбли (csak *t sz*) *gereblye*, грáблей (v. грáбель); дóля *rész*, osztályрész, долéй; дýдя *bácsi*, дýдей (v. дядьёв); западнjá *csapda*, западнéй; качéли (csak *t sz*) *hinta*, качéлей; кéгля *kuglibaba*, кéглей; клешнjá *a rák ollója*, клешнéй; ноздря, *orrlyuk*, ноздрéй; схóдни (csak *t sz*) *hajóhíd*, схóдней; тётя *néni*, *nagynéni*, тётей; ходýли (*t sz*) *gólyaláb*, ходýлей; шестернjá *fogaskerék*, шестернéй (v. шестерён).

9D

A legtöbb -ня végződésű főnév, ha e végződése előtt mássalhangzó van, a többes szám birtokos esetében -ен- (-ён-) végződést kap, mely előtt a -ь- és -й- eltűnik. Ilyenek pl. башня *torony*, башен; песня *dal*, песен; шестерня *fogaskerék*, шестерён (v. шестернёй); спальня *hálószoba*, спален; бойня *vágóhíd*, боен. De a бáрышня és деревня mégis -ень végződést, а кúхня szó pedig -онь végződést kap: бáрышень, деревень, кúхонь (vö. 9B).

10

A -Я végű főnevek, amelyeknek végződése előtt magánhangzó vagy -b- van

АЛЛЕЯ *fásor*

Egyes szám

аллея

аллею

аллеи

аллее

аллеей (-ею)

об аллеё

Többes szám

аллеи

аллеи

аллеёй

аллеям

аллеями

об аллеях

ГОСТЬЯ *női vendég*

Egyes szám

гостья

гостью

гостьи

гостье

гостьей (-ею)

о гостье

Többes szám

гостьи

гостий

гостий

гостьям

гостьями

о гостях

10A

Véghangsúlyos szavak az egyes szám eszközhatározó esetében -ей végződést kapnak: колея *keréknyom*, колеёй; семья *család*, семьёй; статья *cikk*, статьёй; чешуя *pikkely*, чешуёй.

10B

Az -ия végű főneveknek az egyes szám részes és elöljárósós esetében -ии, a többes szám birtokos esetében -ий végződésük van: армия *hadsereg*, *rész e* армии, *elölj e* об армии, *t sz birt e* армий.

10C

A véghangsúlyos -ья végű főnevek többes birtokos esetében a végződés -ей: свинья *sértés*, свинёй; семья *család*, семёй; статья *cikk*, статёй; судья *h bíró*, судёй.

A -b végű nőnemű főnevek

ТЕТРА́ДЬ *fűzet*

Egyes szám	Többes szám
тетра́дь	тетра́ди
тетра́дь	тетра́ди
тетра́ди	тетра́дей
тетра́ди	тетра́дям
тетра́дью	тетра́дями
о тетра́ди	о тетра́дах

НОЧЬ *éjszaka*

Egyes szám	Többes szám
ночь	но́чи
ночь	но́чи
но́чи	ноче́й
но́чи	ноча́м
но́чью	ноча́ми
о но́чи	о но́чах

Az ehhez a ragozáshoz tartozó, élőlényt jelentő főneveknél az egyes szám tárgyesete az alanyesettel, a többes szám tárgyesete a többes birtokos esettel egyenlő. Pl. ло́шадь *ló*, *lovat*, лоша́дей *lovakat*, *lovaké*.

11A

A вошь *tetű*, ложь *hazugság*, любóвь *szeretet*, ро́жь *rozs*, це́рковь *templom* szavak az egyes szám eszközhatározó esete kivételével a ragozás folyamán elvesztik az utolsó szótagban álló -o- hangot, tehát birtokos esetük: вши, лжи, любви́, ржи, це́ркви; eszközhat. esetük: во́шью, ло́жью, любóвью, ро́жью, це́рквью.

11B

Az egyetlen idetartozó hímnemű főnév а путь *út*; ennek egyes számú eszközhatározó esete путе́м.

11C

Számos idetartozó főnév az egyes szám előjárószerű esetében a в és на előjárószerűkapcsolatban hangsúlyos -й végződést kap: грязь *sár*, в грязи́. Ийenek még: грудь *mell*, на груди́; кровь *vér*, в крови́; мель *zátony*, на мели́; рысь *ügetés*, на рыси́; связь *kapcsolat*, в связи́; степь *sztjepp*, в степи́; тень *árnyék*, в тени́; цепь *lánc*, на цепи́; честь *becsület*, в чести́.

11D

A -жь, -чь, -шь, -щь végű főnevek a többes szám részes, eszközhatározó és előjárószerű esetében hangszabályszerűen -ам, -ами, -ах végződést kapnak (l. ночь ragozását). Ugyanezeket a végződések kapja: це́рковь; церкв́ам, церкв́ами, о церкв́ах.

11E

Némely főnév a többes szám eszközhatározó esetében -ьми végződést kap (-ями helyett): ло́шадь *ló*, лоша́дьми; дверь *ajtó*, двер́ьми v. двер́ями.

12

A -EP- szótaggal bővülő tövek

МАТЬ *anya*

Egyes szám

мать
мать
мáтери
мáтери
мáтерью
о мáтери

Többses szám

мáтери
мáтерей
мáтерей
мáтерям
мáтерями
о мáтерях

12A

A hasonló ragozású дочь (*vknek a lánya*) többes eszközhatározó esete: дочерьями helyett, vö. 11E).

A semlegesnemű főnevek ragozása

13

Az -O végű főnevek

МЕСТО *hely*

Egyes szám

мéсто
мéсто
мéста
мéсту
мéстом
о мéсте

Többses szám

мestá
мestá
мест
местám
местáми
о местáх

Néhány -o végű főnév a többes számban -ья végződést kap, ezeknek felsorolását a 15. csoportnál adjuk.

13A

A többes számban -ec- szótaggal bővülnek: небо *ég*, *t* sz небесá, небéc, небесám stb.; чудо *csoda*, *t* sz чудесá, чудéc, чудесám stb.

13B

Némely -o végű főnév a többes szám alany- és tárgyesetében -ы (г, к, х után -и) végződést kap, pl. жв́ало *rovárok*, *rákfélék felső állkapcsa*, *t* sz жва́лы; брю́хо *has*, *t* sz брю́хи; я́блоко *alma*, *t* sz я́блоки.

Néhány páros testrész neve a többes szám alany- és tárgyesetében (a régi kettős szám maradványaként) szintén -и végződést kap: ко́лено *térd*, ко́лени; плечо́ *váll*, плéчи; у́хо *fül*, у́ши; о́ко *szem*, о́чи.

A többes szám alany- és tárgyesetében -и-ra végződő főnevek között legtöbb a -ко végződésű (főleg kicsinyítőképzős) főnév. Pl. дрéвко (*zászló*)*rúd*, *t* sz дрéвки; ли́чко *arcocska*, *t* sz ли́чки; у́шко, *fülecske*, *t* sz у́шки; я́блоко *alma*, *t* sz я́блоки.

13C

Számos főnévnél a többes szám birtokos esetében a szó végén álló két mássalhangzó közé -e- (hangsúlyos szótagban -ě-) ékelődik; ilyenkor az utolsó mássalhangzó előtt álló -ь- eltűnik. Pl. весло́ *evező*, вёсел; кресло́ *karosszék*, кресел; письмо́ *levél*, пи́сем; число́ *szám*, чи́сел; гу́мно *szérűskert*, гу́мён.

13D

Néhány főnévnél a többes szám birtokos esetében a szó végén álló két mássalhangzó közé -о- ékelődik: окно́ *ablak*, о́кон; стекло́ *üveg*, стéкол; сукно́ *posztó*, сýкон.

13E

Számos -ко végű főnév a többes birtokos esetben -ов végződést kap, így: дрéвко (*zászló*)*rúd*, дрéвков; ли́чко *arcocska*, ли́чиков; облако́ *felhő*, облако́в; плéчко (*ruha*)*vállpánt*, плéчиков.

13F

Néhány főnév (páros testrészek nevei) a többes birtokos esetben -ей végződést kap, így: ко́лено *térd*, ко́леней; у́хо *fül*, уше́й; о́ко *szem*, оче́й.

14

A -E, -Ě végű főnevek

ПО́ЛЕ *mező*

Egyes szám	Többes szám
по́ле	по́ля
по́ле	по́ля
по́ля	поле́й
по́лю	по́лям
по́лем	по́лями
о по́ле	о по́лях

ПА́СТБИЩЕ *legelő*

Egyes szám	Többes szám
па́стбище	па́стбища
па́стбище	па́стбища
па́стбища	па́стбищ
па́стбищу	па́стбищам
па́стбищем	па́стбищами
о па́стбище	о па́стбищах

14A

Az -ие végződésű főnevek az egyes szám elöljárósós esetében -ии, a többes szám birtokos esetében -ий végződést kapnak: здание *épület*, о здании, зданий.

A -ье végződésű főneveknél az egyes szám elöljárósós esetében -ье végződés áll (a 14 szerint), a többes szám birtokos eset végződése azonban ezeknél is mindig -ий: ожерелье *nyaklánc*, об ожерелье; ожерелий.

14B

A -же, -це, -ще végződésűek a többes szám birtokos esetében nem kapnak külön végződést: лóже *ágь*, лож; уч́илище *tanintézet*, уч́илищ. Az ilyen főneveknél az egész ragozás esetvégződéseiben -я- helyett -а- és -ю- helyett -у- van (l. па́стбище ragozását).

14C

Kivételképpen a többes birtokos eset végződése -ев, -ов a következő szavaknál: дере́вце *fácska*, *t sz* дере́вца, дере́вцов; о́кóнце *ablakocska*, *t sz* о́кóнца, о́кóнцев.

14D

Számos szónál (különösen a -це végű kicsinyítő szavaknál) a többes birtokos esetben a szó végén álló két mássalhangzó közé -е- iktatódik. Ilyenkor az utolsó mássalhangzó előtt álló -ь- eltűnik: се́рдце *szív*, серде́ц; зе́ркальце *tükröcske*, зе́ркалец.

15

Kivételes ragozású -ЬЕ (-ЬЁ) és -О végű főnevek

ПЛАТЬЕ *ruha*

Egyes szám

платье
платья
платья
платья
платью
платьем
о платье

Többes szám

платья
платья
платьев
платьям
платьями
о платях

ПОДМАСТЕРЬЕ *mesterlegény*

Egyes szám

подмастерье
подмастерья
подмастерья
подмастерья
подмастерью
подмастерьем
о подмастерье

Többes szám

подмастерья
подмастерьев
подмастерьев
подмастерьям
подмастерьями
о подмастерьях

A ragozáshoz csak kevés szó tartozik. Ilyenek: ве́рховье *folyó felső folyása*; жи́лье *lakóhely* (*t sz* жи́лья); о́трéпье *elnyűtt ruha*; по́бережье *(tenger)part*; по́дпо́лье *földalatti helyiség*; по́ре́чье *folyómellék*; у́стье *folyótorkolat*.

Ehhez a ragozáshoz soroltuk mindazokat a -ье végű főneveket is, melyeknek többes száma nem használatos, pl. бе́лье *fehérenemű*.

A néhány -ье (-ьё) végű főnéven kívül a többes számban e csoporthoz tartoznak azok az -о- végű főnevek, melyek az egyes számban a 13. minta szerint ragozódnak, de többes számban -ья végződést kapnak. Ilyenek: дере́во *fa*, *t sz* дере́вья, дере́вьев; дно́ *fenék*, до́ня, до́ньев; зве́но *láncszem*, зве́нья, зве́ньев; ко́лено *hajlat*, *bog*, ко́ленья,

колѣньев; крыло *szárny*, крылья, крыльев; перо *toll*, пѣрья, пѣрьев; полѣно *fahasáb*, полѣнья, полѣньев; шило (*cipész*)ár, шилья, шильев.

15A

A véghangsúlyos (-ьѣ végű) főnevek az egyes szám eszközhatározó esetében -ьѣм végződést kapnak: жильѣ *lakóhely*, жильѣм; ружьѣ *puska*, ружьѣм.

15B

Az egyes szám előjárószerű esetében -и végződés is előfordulhat; забытьѣ *önkívület*, в забытьѣи.

15C

A többes szám birtokos esetében -ей végződést kap: ружьѣ *puska*, ружей.

16

A -МЯ végű főnevek

ВРЕМЯ *idő*

Egyes szám	Többes szám
врѣмя	временá
врѣмя	временá
врѣмени	временѣн
врѣмени	временáм
врѣменем	временáми
о врѣмени	о временáх

A ragozáshoz mindössze tíz főnév tartozik: брѣмя *teher*, врѣмя *idő*, вѣмя *tőgy*, знáмя *zászló*, íмя *név*, плáмя *láng*, плѣмя *néptörzs*, сѣмя *mag*, стрѣмя *kengyel*, тѣмя *fejtető*.

16A

Сѣмя és стрѣмя többes birtokos esete семяи és стремяи.

17

ДИТЯ *gyermek*

Egyes szám	Többes szám
дитя	дѣти
дитя	детѣй
дитяти	детѣй

ДИТЯ́ *gyermek*

Egyes szám	Többes szám
дитя́ти	де́тям
дитя́тею	де́тьмй
о дитя́ти	о де́тях

Megjegyzendő, hogy a főnevet egyes számban, különösen pedig az egyes szám ragozott alakjaiban a mai nyelv már nem használja.

A főnevek hangsúlyozása

a) A főnév hangsúlya az egész ragozásban a tőnek ugyanarra a szótagjára esik: вопро́с *kérdés*, това́рищ *társ*, рабо́та *munka*, а́рмия *hadsereg* stb. Ilyen szavaknál a hangsúlyt nem jelezzük.

b) Az egyes szám esetalakjaiban a hangsúly a tő ugyanazon szótagjára, a többes számban viszont a végződésre esik: ша́г *lépés*, *birt e* ша́га, *de t sz* ша́ги, *birt e* ша́гов stb.; вре́мя *idő*, *birt e* вре́мени, *de t sz* вре́менá, *birt e* вре́мён stb.; го́род *város*, *birt e* го́рода, *de t sz* городá, *birt e* городóв stb.; учи́тель *tanító*, *birt e* учи́теля, *de t sz* учителя́, *birt e* учителéй stb.

c) A többes számban a hangsúly egy szótaggal közelebb kerül a szó végéhez: ко́лос *kalász*, ко́лосья; о́зеро *tó*, о́зёра; зна́мя *zászló*, знаме́на.

d) Az egyes szám eseteiben és a többes szám alanyesetében (élettelen dolgoknál a tárgyesetben is) a hangsúly a tőnek ugyanarra a szótagjára, a többes szám egyéb eseteiben azonban a végződésre esik: во́лк *farkas*, *birt e* во́лка, *t sz* во́лки, во́лкóв, во́лкáм; ло́шадь *ló*, *birt e* ло́шади, *t sz* ло́шади, лошаде́й, лошада́м.

e) A hangsúly az egész ragozáson keresztül a végződésre esik; язы́к *nyelv*, язы́ка, *t sz* язы́ки, языко́в, язы́ка́м stb. Ide soroltuk azokat a véghangsúlyos főneveket is, amelyek csak az egyes vagy csak a többes számban használatosak.

f) Csak a többes szám alanyesete (élettelen dolgok nevének alany- és tárgyesete) nem véghangsúlyos: гвоздь *szeg*, гвоздя́, *t sz* гвóзди, гвóздéй; ко́нь *ló*, коня́, *t sz* ко́ни, конéй.

g) Az egyes szám tárgyesetében és a többes szám alanyesetében (élettelen dolgoknál alany- és tárgyesetében) a hangsúly az első szótagra, a többi esetekben a végződésre esik: ру́ка *kéz*, ру́ку, *t sz* ру́ки, ру́ка́м; голо́ва *fej*, го́лову, *t sz* го́ловы, головáм.

h) Az egyes szám eseteiben a hangsúly a szó végére esik, a többes számban egy szótaggal a szó eleje felé (kéttagú szavakban az első szótagra) tolódik: воло́кно *rost*, *t sz* воло́кна, воло́кон, воло́кнам; жена́ *feleség*, *t sz* жéны, жéн, жéнам; окно́ *ablak*, *t sz* óкна, óкон, óкнам; кры́ло *szárny*, *t sz* кры́лья, кры́льев, кры́льям stb.

A melléknév

18

A kemény mássalhangzós tövű melléknevek

КРАСИ́ВЫЙ *szép*

Teljes alak

Н́имнем	Нóнем	Semlegesnem	Többses szám
краси́вый	краси́вая	краси́вое	краси́вые
краси́вый } краси́вого }	краси́вую	краси́вое	{ краси́вые краси́вых
краси́вого	краси́вой	краси́вого	краси́вых
краси́вому	краси́вой	краси́вому	краси́вым
краси́вым	краси́вой	краси́вым	краси́выми
о краси́вом	о краси́вой	о краси́вом	о краси́вых

Rövid alak

краси́в	краси́ва	краси́во	краси́вы
---------	----------	----------	----------

18A

Az esetvégződésekben г, к, х után ы helyett hangszabályszerűen и áll: стрóгий *szigorú*, рýсский *orosz*, т́ихий *csendes*. A -ский végű mellékneveknek rövid alakjuk nincs.

СТРÓГИЙ *szigorú*

Н́имнем	Нóнем	Semlegesnem	Többses szám
стрóгий	стрóгая	стрóгое	стрóгие
стрóгий } стрóкого }	стрóгую	стрóгое	{ стрóгие стрóгих
стрóкого	стрóгой	стрóкого	стрóгих
стрóкому	стрóгой	стрóкому	стрóгим
стрóгим	стрóгой (-ою)	стрóгим	стрóгими
о стрóгом	о стрóгой	о стрóгом	о стрóгих

Rövid alak

строг	строга́	стрóго	стрóги
-------	---------	--------	--------

18B

Ha a melléknév véghangsúlyos, az egyes szám hímnemű alanyesetben -ой végződést kap, pl. молодóй *fiatal*, слепóй *vak*, дорогóй *drága*, глухóй *süket*. Ilyenkor a hangsúly a teljes alak egész ragozásán keresztül a végződésre esik. A 18A alatt jelzett hangszabály itt is érvényes.

ХУДО́Й *sovány*

Hímnem	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
худой	худая	худое	худые
худой } худого }	худую	худое	{ худые худых
худого	худой	худого	худых
худому	худой	худому	худым
худым	худой (-ою)	худым	худыми
о худом	о худой	о худом	о худых
Rövid alak			
худ	худá	худо	ху́ды

18C

Számos melléknév hímnemű rövid alakjában a szóvégen álló két mássalhangzó közé -e- (hangsúlyos szótagban -ë-) ékelődik; ilyenkor az utolsó mássalhangzó előtt álló ь és й eltűnik: верный *hű*, верен; сильный *erős*, силен (v. силён); умный *okos*, умён; стойкий *állhatatos*, сто́ек. Ritka kivétel: достойный (*méltó*), melynek rövid alakjai досто́ин, досто́йна, досто́йно.

18D

Számos melléknév hímnemű rövid alakjában a végződés előtt álló két mássalhangzó közé -o- ékelődik: громкий *hangos*, гро́мок; крепкий *erős*, кре́пок; смешной *nevetséges*, смешо́н.

18E

Számos melléknév hímnemű rövid alakja egy -н-re, nőnemű és semlegesnemű rövid alakja pedig két -нн-re végződik, pl. безнача́занный *büntetlen*, безнача́зан, -нна, -нно.

18F

Egyes -нный-re végződő melléknevek v. melléknévi igenevek összes rövid alakjában csak egy -н- szerepel, pl. брако́ванный *selejtes*, брако́ван, -а, -о, -ы.

19

A lány mássalhangzós tövű melléknevek

СИ́НИЙ *kék*

Hímnem	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
синий	синяя	синее	синие
синий } синего }	синюю	синее	{ синие синих
синего	синей	синего	синих

СІНИЙ *kék*

Hímnem	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
сінему	сіней	сінему	сіним
сіним	сіней (-ею)	сіним	сіними
о сінем	о сіней	о сінем	о сіних
Rövid alak			
сінь	синя	сінє	сіни

А -жий, -чий, -ший, -щий végű mellénevek ragjaiban érvényesülnek a hangtani szabályok: ы helyett и van, mint a hímnemű alanyeset is mutatja; hangsúlytalan о helyett е van, я helyett а, ю helyett pedig у (l. a nőnemű alany- és tárgyesetet).

19А

РЫЖИЙ *rőt*

Hímnem	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
рыжий	рыжая	рыжее	рыжие
рыжий } рыжего }	рыжую	рыжее	{ рыжие рыжих
рыжего	рыжей	рыжего	рыжих
рыжему	рыжей	рыжему	рыжим
рыжим	рыжей (-ею)	рыжим	рыжими
о рыжем	о рыжей	о рыжем	о рыжих
Rövid alak			
рыж	рыжа	рыже	рыжи

Пыен példák még: хоро́ший *jó*, горя́чий *forró*, то́щий *sovány*. Ha a rövid alak semleges neme véghangsúlyos, végződése -ó, pl. горячо́, хорошо́.

А -жо́й, -чо́й, -шо́й, -що́й végződésű véghangsúlyos mellénevek ragozásában a hangsúlyos ó megmarad:

БОЛЬШО́Й *nagy*

Hímnem	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
большо́й	больша́я	большо́е	больш́ие
большо́й } большо́го }	большу́ю	большо́е	{ больш́ие больш́их
большо́го	большо́й	большо́го	больш́их
большо́му	большо́й	большо́му	больш́им
больш́им	большо́й (-о́ю)	больш́им	больш́ими
о большо́м	о большо́й	о большо́м	о больш́их

Rövid alakja nincs.

Ugyanígy ragozódik: чужо́й *idegen*. (Vö. a 18B alatt jelzett худо́й típussal).

A -цый végű melléknevek végződésében a ц után csak két hangszabály érvényesül: я és ю helyett а, ill. у van, hangsúlytalan о helyett pedig е. (А ц utánı ы, mint az alanyeset is mutatja, megmarad.)

КУЦЫЙ *kurta*

Hímnem	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
ку́ций	ку́чая	ку́щее	ку́щие
ку́ций } ку́щего }	ку́чую	ку́щее	{ ку́щие ку́щих
ку́щего	ку́щей	ку́щего	ку́щих
ку́щему	ку́щей	ку́щему	ку́щим
ку́чим	ку́щей (-ею)	ку́чим	ку́чими
о ку́цем	о ку́щей	о ку́цем	о ку́щих
Rövid alak			
куц	ку́ца	ку́це	ку́цы

19B

Az -ий végződésű, ún. birtokos mellékneveknél a hímnemű alanyeset -ий végződésének -и-je helyén az összes többi esetben -ь- áll, a többes szám alanyeset végződése pedig -ьи: лі́сий *róka*-, лі́сья, лі́сье, лі́сьи; оле́ний *szarvas*-, оле́нья, оле́нье, оле́ньи; медве́жий *medve*-, медве́жья, медве́жье, медве́жи.

ЛІСІЙ *róka*-

Hímnem	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
лі́сий	лі́сья	лі́сье	лі́сьи
лі́сий } лі́сьего }	лі́сью	лі́сье	{ лі́сьи лі́сьих
лі́сьего	лі́сьей	лі́сьего	лі́сьих
лі́сьему	лі́сьей	лі́сьему	лі́сьим
лі́сьим	лі́сьей (-ею)	лі́сьим	лі́сьими
о лі́сьем	о лі́сьей	о лі́сьем	о лі́сьих

Rövid alakja nincs.

19C

Néhány -ий végű melléknév hímnemű rövid alakjában a szó végén álló két mássalhangzó közé -е- ékelődik: дре́вний *ősregi*, дре́вен; і́скренний *őszinte*, і́скренен.

19D

Néhány -ий végű melléknév a nőnemű, semlegesnemű és a többes számú rövid alakban -я, -е, illetve -и végződés helyett -а, -о, illetve -ы végződést kap; і́скренний *őszinte*, і́скренна, і́скренно, і́скренны.

Kemény mássalhangzós tövű, rövid alakú birtokos melléknév

ДЯДИН *a nagybácsié*

Hímnem	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
дядин	дядина	дядино	дядины
дядин } дядина }	дядину	дядино	{ дядины дядиных
дядина	дядиной	дядина	дядиных
дядину	дядиной	дядину	дядиным
дядиным	дядиной (-ою)	дядиным	дядиными
о дядином	о дядиной	о дядином	о дядиных

E típus szerint ragozandók, a hímnemű egyes szám elöljárószerű eset kivételével, az -ин, -ов, -ев (nőnemben -ина, -ова, -ева) végződésű családnevek is. (L. még az 1. minta megjegyzését.)

Lágy mássalhangzós tövű, rövid alakú birtokos melléknév

ГОСПОДЕНЬ *isteni*

Hímnem	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
господень	господня	господне	господни
господень } господня }	господню	господне	{ господни господних
господня	господней	господня	господних
господню	господней	господню	господним
господним	господней (-ею)	господним	господними
о господнем	о господней	о господнем	о господних

A melléknév hangsúlya

A melléknév teljes alakjának hangsúlya az egész ragozás folyamán változatlan marad. Az egyes számú rövid alak hangsúlyváltozásait az alábbi szabályok jelzik. A többes számú rövid alak hangsúlya arra a szótagra esik, amelyre az egyes szám eseteinek többségében.

a) A nőnemű rövid alak hangsúlya az utolsó szótagra esik: нóвый (*új*), нов, новá, нóво.

b) A nőnemű és semlegesnemű rövid alak hangsúlya az utolsó szótagra esik: пробелённый (*kimeszelt*), пробелён, пробеленá, пробеленó.

c) A rövid alak hangsúlya mindhárom nemben az utolsó szótagra esik: ўмный (*okos*), умён, умнá, умнó.

A névmás

22

Я <i>én</i>	ТЫ <i>te</i>	СЕБЯ <i>magát</i>
я	ты	–
меня́	тебя́	себя́
меня́	тебя́	себя́
мне	тебе́	себе́
мно́й (-о́ю)	тобо́й (-о́ю)	собо́й (-о́ю)
обо́ мне	о тебе́	о себе́

23

МЫ <i>mi</i>	ВЫ <i>ti/ön</i>
мы	вы
нас	вас
нас	вас
нам	вам
на́ми	ва́ми
о нас	о вас

24

ОН <i>ő</i>	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
он	она́	оно́	они́
его́	её́	его́	их
его́	её́	его́	их
ему́	ей	ему́	им
им	ёю́ (еѣ́)	им	ѣми
о нём	о ней	о нём	о них

Elöljárószókkal kapcsolatban a szókezdő magánhangzó elé minden esetalakban н- kerül:
за неѣ́, от него́, к нему́, с ним stb.

25

МОЙ <i>enyém</i>	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
мой	моѣ́	моѣ́	моѣ́
мой } моего́ }	мою́	моѣ́	{ мой моѣ́х
моего́	моѣ́й	моего́	моѣ́х

МОЙ *enyém*

Hímnem	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
моему	моёй	моему	мо́йм
мо́йм	моёй (-ёю)	мо́йм	мо́йми
о моём	о моёй	о моём	о мо́их

Ugyanígy ragozandó: твой *tiéd*, свой *saját*.

25A

А мой mintájára ragozódik az elavult, tőhangsúlyos КОЙ (*aki, amely*) is, ennek azonban a mai orosz nyelvben már csak néhány esete van s főleg állandósult kifejezésekben használatos. A zárójelben álló eseteket nem használják.

Hímnem	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
(кой)	ко́(я)	(ко́е)	(ко́и)
(кой) } ко́его }	(ко́ю)	ко́е	{ (ко́и) ко́их
ко́его	ко́ей	ко́его	ко́их
ко́ему	ко́ей	ко́ему	ко́им
ко́им	ко́ей (-ёю)	ко́им	ко́ими
о ко́ем	о ко́ей	о ко́ем	о ко́их

Hasonlóan ragozódik НЕКИЙ (*valamiféle*) is, melynek egyes esetalakjai összevontan is használatosak.

Hímnem	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
не́кий	не́кая	не́кое	не́кие
не́кий } не́когого }	не́кую	не́кое	{ не́кие не́коих/не́ких
не́когого	не́коей/не́кой	не́когого	не́коих/не́ких
не́коему	не́коей/не́кой	не́коему	не́коим/не́ким
не́коим/не́ким	не́коей/не́кой	не́коим/не́ким	не́коими/не́кими
о не́коем	о не́коей/не́кой	о не́коем	о не́коих/не́ких

26

НАШ *miénk*

Hímnem	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
наш	на́ша	на́ше	на́ши
наш } на́шего }	на́шу	на́ше	{ на́ши на́ших
на́шего	на́шей	на́шего	на́ших

НАШ *miénk*

Hímnem	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
нашему	нашей	нашему	нашим
нашим	нашей	нашим	нашими
о нашем	о нашей	о нашем	о наших

Ugyanígy ragozandó: ваш *tiétek, öné, önöké*.

27

ЧЕЙ *kié*

Hímnem	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
чей	чья	чьё	чьи
чей } чьего }	чью	чьё	{ чьи чьих
чьего	чейей	чьего	чьих
чьему́	чейей	чьему́	чьим
чьим	чейей	чьим	чьими
о чьём	о чьей	о чьём	о чьих

28

КТО *ki*, ЧТО *mi*

Кérdő alak (<i>ki? mi?</i>)	Tagadó alak (<i>senki, semmi</i>)
кто	никто́
кого́	никого́
кого́	никого́
кому́	никому́
кем	нике́м
о ком	ни о ко́м

Amint az elöljárószós eset alakjából is látszik, a tagadószócska elválik a névmástól, ha a ragozott alakok elöljárószóval kapcsolva állnak: ни за что́, ни у кого́, ни к кому́, ни от чего́ stb.

А кто és что névmásnak van hangsúlyos hé-vel összetett állítmányi tagadó alakja (jelentése: *nincs kit, nincs mit* stb.), melynek alanyesete nem használatos. E tagadó névmásnál is az elöljárószó a tagadó szócska és a névmási elem közé kerül. E tagadó alak ragozása, a tárgyesettől kezdve: некого́, нечего́, не у кого́, не у чего́, некому́, нечему́, некем, нечем, не о ком, не о чем.

Végül a кто és что névmásnak van hangsúlyos hé-vel összetett (некто *valaki, egy bizonyos ember*; нечто *valami*) határozatlan névmási alakja, amely azonban ragozhatatlan; некто csak az alanyeset, нечто az alany- és tárgyeset kifejezésére szolgál.

А кто́-либо, кто́-нибудь, кое́-кто (*valaki, bárki*) és что́-либо, что́-нибудь, кое́-что (*valami, bármi*) névmásokban a кто, что elem a fenti minta szerint ragozódik, de az összetétel másik eleme változatlan marad, tehát a ragozott alakok: кого́-либо, кому́-

нибудь, кóе-чем stb. Ebben az esetben az elöljárószó nem ékelődik a ragozott alakok két tagja közé, pl.: у когó-либó, с кéм-либó stb.

29

TOT *az*

Hímnem	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
тот	та	то	те
тот } того }	ту	то	{ те тех
того	той	того	тех
тому́	той	тому́	тем
тем	той (то́ю)	тем	те́ми
о том	о той	о том	о тех

ЭТОТ *ez*

Az előbbihez hasonló ragozása, de a végződéseken -e- helyett mindenütt -и- áll.

Hímnem	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
этот	эта	это	эти
этот } этого }	эту	это	{ эти этих
этого	этой	этого	этих
этому́	этой	этому́	этим
этим	этой (-ою)	этим	э́тими
об этом	об этой	об этом	об эти́х

30

САМ *maga*

Hímnem	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
сам	сама́	само́	са́ми
самого́	самоё	само́	са́мих
самого́	само́й	самого́	са́мих
са́мому́	само́й	са́мому́	са́ми́м
са́ми́м	само́й (-ою)	са́ми́м	са́ми́ми
о са́мом	о са́мо́й	о са́мом	о са́ми́х

Az egyes szám hímnemű tárgyesetében és a többes tárgyesetben élettelen dolgokra vonatkoztatva a са́мый megfelelő esete áll, tehát са́мый és са́мые.

СЕЙ *ez*

A mai nyelvben csak állandósult kifejezésekben használatos.

Hímnem	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
сей	сия	сие, сѣ	сии
сей } сего }	сию	сие	{ сии сих
сего	сей	сего	сих
семѹ	сей	семѹ	сим
сим	сей (сѣю)	сим	сими
о сем (сѣм)	о сей	о сем (сѣм)	о сих

ВЕСЬ *minden*

Hímnem	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
весь	вся	всѣ	все
весь } всего }	всю	всѣ	{ все всех
всего	всей	всего	всех
всемѹ	всей	всемѹ	всем
всем	всей (всѣю)	всем	всѣми
о(бо) всѣм	о(бо) всей	о(бо) всѣм	о(бо) всех

СКÓЛЬКО *hány, mennyi*

Az alanyesettől eltekintve, ragozása a következő: скóлько v. скóльких, скóльких, скóльким, скóлькими, о скóльких. Hasonlóképp: нѣскóлько (*néhány*) és стóлько (*annyi*).

A számnév

ОДІН *egy*, ОДНІ *egyesek*

Hímnem	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
один	одна	одно	одни
один } одного }	одну	одно	{ одни одних
одного	одной	одного	одних
одинѹ	одной	одинѹ	одним

ОДІН *egy*, ОДНІЙ *egyesek*

Hím-nem	Nőnem	Semlegesnem	Többes szám
однім	одної (-ою)	однім	одніми
об однім	об одній	об однім	об одних

35

ДВА *kettő*

Hím-
és semlegesnem

два
{ два
двух
двух
двум
двумя
о двух

Nőnem

две
две }

ТРИ *három*

Mindhárom nem

три
три }
трёх }
трёх
трём
тремя
о трёх

ЧЕТЫ́РЕ *négy*

Mindhárom nem

четы́ре
{ четы́ре
четырёх
четырёх
четырёх
четырьмя
о четырёх

36

ПЯТЬ
öt

пять
пять
пяти
пяти
пятью
о пяти

ВО́СЕМЬ
nyolc

во́семь
во́семь
во́сьмй
во́сьмй
восемью
о во́сьмй

ДВЕНА́ДЦАТЬ
tizenkettő

двена́дцать
двена́дцать
двена́дцати
двена́дцати
двена́дцатью
о двена́дцати

ПЯТЬДЕ́СЯТ
ötven

пятьдеся́т
пятьдеся́т
пятидеся́ти
пятидеся́ти
пятьюдеся́тью
о пятидеся́ти

А пять mintájára ragozódnak a nála magasabb tőszámnevek 20-ig és a 30. 11–17-ig a hangsúly minden esetben változatlanul a második szótagon van, 18 és 19-nél a harmadik szótagon. А пятьдесят mintájára ragoződik а шестьдесят (60), се́мьдесят (70), во́семьдесят (80, *birt e* во́сьмйдеся́ти).

ПОЛТОРА́ *másfél*

Hím-
és semlegesnem

полтора́
{ полтора́
полу́тора
полу́тора
полу́тора
о полу́тора

Nőnem

полторы́
полторы́ }

СО́РОК *negyven*

Mindhárom nem

со́рок
со́рок
сорока́
сорока́
сорока́
о сорока́

СТО *száz*

Mindhárom nem

сто
сто
ста
ста
ста
о ста

Teljesen а сто mintájára ragoződik а девяно́сто (90).

ДВÉСТИ <i>kétszáz</i>	ТРÍСТА <i>háromszáz</i>	ЧЕТЫ́РЕСТА <i>négyszáz</i>	ПЯТЬСÓТ <i>ötszáz</i>
двéсти	трíста	четы́реста	пятьсóт
двéсти	трíста	четы́реста	пятьсóт
двухсóт	трëхсóт	четырёхсóт	пятисóт
двумстáм	трёмстáм	четырёхмстáм	пятистáм
двумястáми	тремястáми	четырьмястáми	пятьюстáми
о двухстáх	о трёхстáх	о четырёхстáх	о пятистáх

Véghangsúlyosak és a пятьсóт mintájára ragozódnak; шестьсóт (600), семьсóт (700), восемьсóт (800, *birt e* восьмисóт), девятьсóт (900).

ÓБА <i>mindkettő</i>		ДВÓЕ <i>kettő</i>	ЧÉТВЕРО <i>négy</i>
Hím- és semlegesnem	Nőnem		
оба	обе	двóе	чétверо
оба	обе	двóе	чétверо
обо́их	обе́их	дво́их	четве́рых
обо́их	обе́их	дво́их	четве́рых
обо́им	обе́им	дво́им	четве́рым
обо́ими	обе́ими	дво́ими	четве́рыми
об обо́их	об обе́их	о дво́их	о четве́рых

Двóе mintájára ragozódik: трóе (3). Чéтверо mintájára ragozódnak a további gyűjtőszámnevek tízig: пя́теро (5), ше́стеро (6), се́меро (7), во́сьмеро (8), де́вятеро (9), де́сятеро (10).

Az ige

Az orosz igeének van egyes és többes száma, s mindkét számban első, második és harmadik személye.

Az ige az általa kifejezett cselekvés tartama szerint lehet folyamatos vagy befejezett.

A folyamatos igeeknek három idejük van: jelen idő, múlt idő és jövő idő. A jelen idő és múlt idő kifejezésére külön végződéseik vannak, a jövő idő kifejezésére összetett igealak (a főnévi igenév és a segédige megfelelő ragozott alakja) szolgál. Pl. писать *írni*; пишу́, пи́шешь *írok, írsz* stb.; я писа́л *írtam*; я бу́ду писать *írni fogok*.

A befejezett igeeknek csak két idejük van: jövő idejük és múlt idejük. Jelen idejük nincs; a folyamatos igeék jelen idejéhez hasonló igealakjuk jövő időt fejez ki. (A befejezett igeeknek összetett alakú jövő idejük nincs.) A múlt idő kifejezésére a folyamatos igeekkel azonos ragjaik vannak. Pl. написа́ть *megírni*, я напишу́ *meg fogom írni*, я написа́л *megírtam*.

A kijelentő módon kívül az orosz igének csak a felszólító mód kifejezésére vannak külön ragjai; a feltételes mód kifejezésére körülírt igealakok szolgálnak.

A személy és szám által meghatározott igealakokon kívül az orosz igének van (ragozhatatlan) főnévi igeneve, vannak jelen idejű és múlt idejű cselekvő és szenvedő melléknévi igenevei (melyek a melléknév szerint ragozódnak), valamint jelen idejű és múlt idejű (ragozhatatlan) határozói igenevei.

Az ige

Az igeek különböző alakjait az ige tövéből képezzük. Egyes igeek töve az egész ragozáson át változatlan marad, ezek az egytűvű igeek. Ez a fő egyes igeéknél magánhangzóra, más igeéknél mássalhangzóra végződik. Az egytűvű igeek tövét úgy kapjuk meg, hogy a jelen idő (befejezett igeéknél a jövő idő) többes számú harmadik személyének -ут, -ют ragját elhagyjuk: знá-ют, имé-ют, дý-ют, неc-ýt, вез-ýt, тек-ýt.

Egyes mássalhangzós tövű igeéknél a főhöz járuló különböző végződések hangjainak hatása alatt az ige főhangzója különböző változásokat szenvedett. Így pl. a г, к төвűeknél az egyes szám második és harmadik, valamint a többes szám első és második személyében a -ешь, -ëshь, -ет, -ët, -ем, -ëm, -ете, -ëте végződés előtt a г-ből ж, a к-ből ч lett, pl. пек-ýt, де печ-ëshь, печ-ët stb. Ugyanezeknél az igeéknél a főnévi igenévben a fő г és к hangja az egykori *-ти végződéssel чь-vé olvadt össze, pl. пек-ýt, де печь; a д és т төвűeknél pedig a főnévi igenév -ти végződése előtt a д és т-ből с lett, pl. вед-ýt, плет-ýt, де вестй (= *вед-тй), плестй (= *плет-тй). Ugyancsak a д, т төвű igeéknél a múlt idő -л, -ла stb. végződése előtt a fő д, т hangja eltűnt, pl. вед-ýt, плет-ýt, де вёл (= *вед-л), плёл (= *плет-л). E hangtani változásoktól függetlenül azonban ezeket az igeeket mégis egytűvűeknek kell tekintenünk.

Egyes igeéknél két төvet, a jelen idő és a főnévi igenév төvét lehet megkülönböztetni. Ezeket kéttűvű igeeknek nevezzük. A kéttűvű igeéknél a jelen idő төvét szintén úgy kapjuk meg, hogy a jelen idő harmadik személyének -ут -ют, -ат, -ят ragját elhagyjuk, pl. рэж-ут, стáн-ут, бер-ýt, смóтр-ят, люб-ят; a főnévi igenév төvét pedig úgy, hogy a főnévi igenév -ть végződését elhagyjuk, tehát ugyanezen igeéknél: рэза-ть, ста-ть, бра-ть, смотре-ть, любй-ть.

A kéttűvű igeéknél a jelen idő төvéből képezzük a jelen idő alakjain kívül a felszólító mód alakjait, a jelen idejű cselekvő és szenvedő melléknévi igeneveket, valamint a jelen idejű határozói igenevet. A főnévi igenév төvéből képezzük a többi igealakokat, vagyis a múlt időt, a múlt idejű cselekvő és szenvedő melléknévi igeneveket, valamint a múlt idejű határozói igenevet (kivétele a 9B jelzésű csoport).

Egyes kéttűvű igeek ragozásában a төvégi mássalhangzó a végződés hatása alatt változást szenvedhet, pl. лгать, лгу, лжэш; летéть, лечý, летйшь; шумéть, шумлю, шумйшь; e fonetikai változásoktól függetlenül az ilyen igeeket kéttűvűeknek kell tartanunk. A хвалйть, хвалю, хвалишь típusú igeek, annak ellenére, hogy az и hang szinte egész ragozásukon végigvonul, szintén kéttűvű igeeknek tekintendők; a főnévi igenév төве хвалй-, a jelen idő төве хвал-.

Végül néhány igenél *három* төvet lehet megkülönböztetni. Ide tartozik a -нуть végű igeeknek az a csoportja, amely a múlt időben elveszti a -ну szótagot, továbbá ide tartoznak a -есть végű igeek (vö. a 8A és 14 jelzésű táblázattal). Ezeknek az igeeknek a jelen idő és főnévi igenév төвén kívül a múlt idő képzésére egy harmadik төвük van.

Az orosz ige múlt ideje eredetileg melléknévi igenév volt; ezért az igealak az alannal nemcsak számban, hanem nemben is megegyezik.

Az orosz visszaható ige alakját minden személyben a cselekvő igealakhoz járuló -ся, -сь végződés (eredetileg a visszaható névmás hangsúlytalan tárgyesete, vagyis “magát”) fejezi ki.

A jelen idő tövéből képzett igealakok

1. A jelen idő (befejezett igénél jövő idő) személyragjai alapján az oroszban két igeragozás van, melyek végződése a jelen időben (befejezett igénél a jövő időben) a következők:

Cselekvő ige			
	I. (“е”) igeragozás	II. (“и”) igeragozás	
Egyes szám	1. személy	-у, -ю	-у, -ю
	2. személy	-ешь (-ёшь)	-ишь
	3. személy	-ет (-ёт)	-ит
Többes szám	1. személy	-ем (-ём)	-им
	2. személy	-ете (-ёте)	-ите
	3. személy	-ут, -ют	-ат, -ят
Visszaható ige			
	I. (“е”) igeragozás	II. (“и”) igeragozás	
Egyes szám	1. személy	-усь, -юсь	-усь, -юсь
	2. személy	-ешься (-ёшься)	-ишься
	3. személy	-ется (-ётся)	-ится
Többes szám	1. személy	-емся (-ёмся)	-имся
	2. személy	-етесь (-ётесь)	-итесь
	3. személy	-утся, -ются	-атся, -яты

2. A felszólító módnak mind az egyes, mind a többes számban csak második személye van. Ezeknek az alakoknak a végződése az ige tövétől és hangsúlyától függ. Mindkét ragozásban a végződés lehet -и, -ите, -й, -йте és -ь, -ьте (visszaható alakban -ись, -итесь, -йся, -йтесь, -ься, -йтесь). Hogy melyik igehez milyen végződés járul, azt a részletes táblázatban tüntetjük fel.

3. A jelen idejű cselekvő melléknévi igenév végződése az I. ragozásban -ущий, -ущая, -ущее vagy -ующий, -ующая, -ующее, visszaható alakban -ущийся, -ущаяся, -ующийся, -ующаяся stb. A II. ragozásban: -ащий, -ащая, -ащее vagy -ящий, -ящая, -ящее, visszaható alakban -ащийся, -ащаяся stb.

4. A jelen idejű szenvedő melléknévi igenév végződése az I. ragozásban általában -емый, (ritkán -омый), -емая, -емое, a II. ragozásban -имый, -имая, -имое.

5. A jelen idejű határozói igenév végződése -а, -я, visszaható alakban -ась, -ясь.

A főnévi igenév tövéből képzett igealakok

6. A múlt idő végződése mindkét ragozásban az egyes számban mindhárom személyben -л (hímnem), -ла (nőnem), -ло (semlegesnem), a többes számban -ли (mindhárom nemből és mindhárom személyben). Az egyes számban a hímnemű -л végződés néhány igénél elmarad, amint ez a részletes táblázatban fel van tüntetve. Visszaható igék végződése: -лся, -лась, -лось, -лись.

7. A múlt idejű cselekvő melléknévi igenév végződése -вший, -вшая, -вшее (ha a fő magánhangzóra végződik), vagy -ший, -шая, -шее (ha a fő mássalhangzóra végződik); visszaható alakban: -вшийся, -вавшая, -вавшее; -шійся, -шійшая, -шее.

8. A múlt idejű szenvedő melléknévi igenév végződése -нный, -нная, vagy -енный, -енная, -енное (-енный, -енная, -енное); néhány ige -тый, -тая, -тое végződést kap.

9. A múlt idejű határozói igenév végződése magánhangzós főből képezve -в (ritkábban -вши), mássalhangzós főből képezve -ши (visszaható alakban -вшись, -шись). Az igeek ezt az alakját a táblázatokban csak akkor tüntetjük fel, ha a múlt idejű cselekvő melléknévi igenévből nem képezhető mechanikusan, vagy ha eltérő hangsúlya van.

Az igeeket a főnévi igenév végződése és a jelen idő töve szerint osztályoztuk, elválasztva egymástól az I. és II. ragozást. Az úgynevezett rendhagyó igeeket külön csoportosítottuk. Így 20 kategóriát kaptunk, s ezekben minden orosz igitípust el tudunk helyezni. A táblázatokban az igealakokat a fentebb adott sorrendben számozva soroljuk fel, alapalaknak véve a főnévi igenevet. A jelen idő egyes számából csak az 1. és 2. személyt, a többes számból csak a 3. személyt, a parancsoló módnak csak az egyes számát adjuk meg. A felső sorban állnak a jelen idő tövéből, az alsó sorban a főnévi igenév tövéből képzett alakok. Az esetleg hiányzó igealakot vízszintes vonal (–) jelöli. Az igeekötős igeeket nem betűrend szerinti helyükön, hanem közvetlenül alapigékük után soroltuk be. A múlt idő alakjaiból annyit adunk meg, amennyi a hangsúlyviszonyok feltüntetésére szükséges. Ha a többes szám hangsúlya nincs külön feltüntetve, akkor az egyes szám semleges alakjának hangsúlyával egyenlő.

A folyamatos igeeknél gyakran a nem létező múlt idejű szenvedő melléknévi igenév alakja helyett egy megfelelő befejezett igeeknek ugyanazt az alakját közöljük s ezt az alakot csillaggal (*) jelöljük. A zárójelbe tett igealakok ritkák.

Az igeekötős igeek

Ha mássalhangzóra végződő (vagy az egy mássalhangzóból álló és az o-) igeekötők olyan igeekkel vannak összetéve, amelyeknek első magánhangzója akár a jelen idő, akár a főnévi igenév tövében kiesik, akkor az ilyen magánhangzót vesztő fővel kapcsolatban az említett igeekötőknek teljesebb alakja jelenik meg, tehát в- helyett во-, вз- helyett взо-, из- helyett изо-, от- helyett ото-, под- helyett подо-, раз- helyett разо-, с- helyett со- és о- vagy об- helyett обо-. Pl. вбить, de вобью; стереть, de сотру; разогнать, de разгоню; подобрать, de подберу; опереться, de обопрётся; ободрать, de обдеру (kivétel собрать, соберу). Ilyen esetekben a táblázatokban felsorolt alapigék mellett kisbetűvel egy-egy jellegzetes igeekötős alakot is megadunk.

Ha a вы- igeekötőre esik a hangsúly, akkor az alapige végződéseiben álló ё-ból mindenütt е lesz: куешь, куёт, de выкуешь, выкует; идёшь, идёт, шёл, de выйдешь, выйдет, вышел; ведёшь, ведёт, ведённый, de выведешь, выведет, выведенный. A вы- igeekötőre vonatkozóan l. még az igeek hangsúlyát is.

Az igék hangsúlya

Ha az ige hangsúlya az egész ragozáson át változatlan, mint a рабóтать, трéбовать esetében, ezt külön nem jelöljük. Kisbetűvel (a, b, c) jelöljük a következő eseteket:

a) Az ige hangsúlya a jelen időben a második személytől kezdve egy szótaggal az ige eleje felé tolódik és a jelen idő további személyeiben ezen a szótagon marad: хвалíть *dicser*, хвалю́, хва́лишь; писа́ть *ír*, пишу́, пи́шешь.

b) Az ige hangsúlya a jelen időben az első személytől kezdve egy szótaggal az ige eleje felé tolódik és a jelen idő további személyeiben ezen a szótagon marad: рисо́вать *rajzol*, рису́ю, рису́ешь; колеба́ть *inog*, колеб́лю, колеб́лешь.

c) A múlt idejű szenvedő igenév hangsúlya a főnévi igenév hangsúlyához viszonyítva egy szótaggal az ige eleje felé tolódik: чита́ть *olvas*, чита́нный; написа́ть *megír*, написа́нный; завоева́ть *meghódít*, завое́ванный.

A felsorolt kategóriáktól eltérő hangsúly esetében az illető igealakot a szótárban vagy a táblázatban megadjuk.

A вы- igekötő akkor vonja magára a hangsúlyt, ha a vele összetett ige befejezetté válik; ha az ige folyamatos marad, a hangsúly nem esik a вы- igekötőre. Pl. вы́пасть, вы́падет, de выпадáть, выпадáет; вы́лететь, вы́летит, de вылетáть, вылетáет stb. Ha a főnévi igenévben a вы- igekötő hangsúlyos, akkor a hangsúly az egész ragozáson keresztül változatlan marad.

Igeosztályok

1

A főnévi igenév végződése -ТЬ, -ЯТЬ, az ige az I. ragozás szerint ragozódik, az igeet az egész ragozáson át változatlan.

ЧИТА́ТЬ <i>olvas</i>	1. чита́ю, -áешь, -áют, 2. -а́й, 3. чита́ющий, 4. чита́емый, 5. чита́я,
	6. чита́л, 7. чита́вший, 8. чита́нный
ГУЛЯ́ТЬ <i>sétál</i>	1. гуля́ю, -яешь, -яют, 2. гуля́й, 3. гуля́ющий, 4. –, 5. гуля́я,
	6. гуля́л, 7. гуля́вший, 8. –

1А

A főnévi igenév végződése -ТЬ, -ЯТЬ, az ige az I. ragozás szerint ragozódik, az igeből a jelen időben kiesik a tövégi -а, -я. A leggyakoribb ilyen igék:

ВЕ́ЯТЬ <i>fúj</i>	1. ве́ю, ве́ешь, ве́ют, 2. ве́й, 3. ве́ющий, 4. –, 5. ве́я,
	6. ве́ял, 7. ве́явший, 8. *прове́янный
ВРА́ТЬ <i>hazudik</i>	1. вру, врёшь, врут, 2. ври, 3. вру́щий, 4. –, 5. –,
	6. врал, -ла́, вра́ло, 7. вра́вший, 8. *со́вранный (со́врaн, -а́, -о)
ЖА́ЖДАТЬ <i>szomjazik</i>	1. жа́жду, -ждешь, -ждут, 2. -дай, 3. жа́ждущий, 4. –,
	5. жа́ждая,
	6. жа́ждал, 7. жа́ждавший, 8. –

ЖДАТЬ <i>vár</i>	1. жду, ждёшь, ждут, 2. жди, 3. ждущий, 4. –, 5. –, 6. ждал, -ла, ждало, 7. ждавший, 8. жданный
ЖРАТЬ <i>zabál</i>	1. жру, жрёшь, жрут 2. жри, 3. жрущий, 4. –, 5. –, 6. жрал, -ла, жрало, 7. жравший, 8. *сожранный (сожран, -á, -о)
КАЯТЬСЯ <i>megbán</i>	1. каюсь, каешься, каются, 2. кайся, 3. кающийся, 4. –, 5. каюсь, 6. каялся, 7. каявшийся, 8. –
ЛГАТЬ <i>hazudik</i>	1. лгу, лжёшь, лгут 2. лгу 3. лгущий, 4. –, 5. –, 6. лгал, -ла, лгало, 7. лгавший, 8. –
НАДЕЯТЬСЯ <i>remél</i>	1. надеюсь, -ёшься, -ёются, 2. надейся, 3. -ёющийся, 4. –, 5. надеюсь 6. надеялся, 7. надеявшийся, 8. –
ОРАТЬ <i>ordít</i>	1. ору, орёшь, орут, 2. ори, 3. орущий, 4. –, 5. (оря), 6. орал, 7. оравший, 8. –
РВАТЬ <i>szakít</i>	1. рву, рвёшь, рвут 2. рви, 3. рвущий, 4. –, 5. –, 6. рвал, -ла, рвало (<i>de</i> : сорвалось), 7. рвавший, 8. *разорванный
РЖАТЬ <i>nyerít</i>	1. ржу, ржёшь, ржут, 2. ржи, 3. ржущий, 4. –, 5. –, 6. ржал, 7. ржавший, 8. –
СМЕЯТЬСЯ <i>nevet</i>	1. смеюсь, смеёшься, смеются, 2. смейся, 3. смеющийся, 4. –, 5. смеюсь, 6. смеялся, 7. смеявшийся, 8. –
СОСАТЬ <i>szív</i>	1. сосу, -сёшь, -сёт, 2. соси, 3. сосущий, 4. –, 5. (сося), 6. сосал, 7. сосавший, 8. сосанный
СТОНАТЬ <i>sóhajt</i>	1. (стоню), -онешь, -онут, 2. стони, 3. стонущий, 4. –, 5. –, 6. стонал, 7. стонавший, 8. –
ТАЯТЬ <i>olvad</i>	1. таю, таяшь, тают, 2. тай, 3. таяющий, 4. –, 5. тая, 6. таял, 7. таявший, 8. *растаянный
ТКАТЬ <i>sző</i>	1. тку, ткёшь, ткут, 2. тки, 3. ткущий, 4. –, 5. –, 6. ткал, -ла, ткало, 7. ткавший, 8. тканный
ЧУЯТЬ <i>szimatol</i>	1. чую, чнёшь, чнут, 2. чуй, 3. чующий, 4. чумый, 5. чую, 6. чуял, 7. чувявший, 8. *почуянный

1B

A főnévi igenév végződése -АТЬ, az ige az I. ragozás szerint ragozódik, a jelen időben kiesik a tövégi -a, s az előtte álló mássalhangzó a következő szabályok szerint változik meg:

г, д, з-ből ж lesz (д-ből néha жд),
к, т-ből ч lesz (т-ből néha щ),
с, х-ből ш lesz,
ск, ст-ből щ lesz,
сл-ből шл lesz.

БОРМОТАТЬ <i>mormog</i>	1. бормочу́, -бчешь, -бчут, 2. -очí, 3. бормо́чуший, 4. –, 5. -очá,
БРЫЗГАТЬ <i>fröcsköl</i>	6. бормота́л, 7. бормота́вший, 8. *пробормо́танный 1. бры́зжу, -зжешь, -зжут, 2. -згай, 3. бры́згающий, 4. –, 5. -згая,
ВЯЗАТЬ <i>köt</i>	6. бры́згал, 7. бры́згавший, 8. *обры́зганный 1. вяжу́, вяжешь, вяжут, 2. вяжи́, 3. вяжу́щий, 4. –, 5. –, 6. вяза́л, 7. вяза́вший, 8. вяза́нный
ГЛОДАТЬ <i>rág</i>	1. гложу́, гло́жешь, -жут, 2. -жи́, 3. гло́жущий, 4. –, 5. гложа́, 6. глода́л, 7. глода́вший, 8. *обгло́данный
ГРОХОТАТЬ <i>dörömböl</i>	1. грохочу́, -хóчешь, -хóчут, 2. -хочí, 3. грохóчущий, 4. –, 5. -хочá,
ИСКАТЬ <i>keres</i>	6. грохота́л, 7. грохота́вший, 8. – 1. ищú, ищешь, ищут, 2. ищи́, 3. ищу́щий, 4. иско́мый, 5. ища́,
КЛЕВЕТАТЬ <i>rágalmaz</i>	6. иска́л, 7. иска́вший, 8. *разы́сканный 1. клевету́, -ещешь, -ещут, 2. -ещí, 3. клевету́щий, 4. –, 5. -еща́,
ЛЕПЕТАТЬ <i>gügyög</i>	6. клевета́л, 7. клевета́вший, 8. *оклеветáнный 1. лепечу́, -échешь, -échут, 2. лепечи́, 3. лепечу́щий, 4. –, 5. –, 6. лепета́л, 7. лепета́вший, 8. –
ЛИЗАТЬ <i>nyal</i>	1. лижу́, ли́жешь, ли́жут, 2. лижи́, 3. ли́жущий, 4. –, 5. лижа́, 6. лиза́л, 7. лиза́вший, 8. *вы́лизанный
МАЗАТЬ <i>ken</i>	1. ма́жу, -жешь, -жут, 2. мажь, 3. ма́жущий, 4. –, 5. –, 6. ма́зал, 7. ма́завший, 8. ма́занный
МАХАТЬ <i>lenget</i>	1. машу́, машешь, машут 2. маши́, 3. машу́щий, 4. –, 5. маха́я, 6. маха́л, 7. маха́вший, 8. –
ПАХАТЬ <i>szánt</i>	1. пашу́, па́шешь, па́шут, 2. паши́, 3. па́шущий, 4. –, 5. –, 6. паха́л, 8. паха́вший, 8. па́ханный
ПИСАТЬ <i>ír</i>	1. пишу́, пи́шешь, пи́шут, 2. пиши́, 3. пи́шущий, 4. –, 5. –, 6. писа́л, 7. писа́вший, 8. пи́санный
ПЛАКАТЬ <i>sír</i>	1. пла́чу, -чешь, -чут, 2. плачь, 3. пла́чущий, 4. –, 5. пла́ча, 6. пла́кал, 7. пла́кавший, 8. –
ПЛЕСКАТЬ <i>csobog</i>	1. плещу́, плéщешь, -щут, 2. -щí, 3. плéщущий, 4. –, 5. плещá,
ПЛЯСАТЬ <i>táncol</i>	6. плеска́л, 7. плеска́вший, 8. – 1. пляшу́, пля́шешь, -щут, 2. пляши́, 3. пля́шущий, 4. –, 5. –, 6. пляса́л, 7. пляса́вший, 8. –
ПОЛОСКАТЬ <i>öblít</i>	1. полощу́, поло́щешь, -щут, 2. -щí, 3. поло́щущий, 4. –, 5. -щá,
ПРЯТАТЬ <i>rejt</i>	6. полоска́л, 7. полоска́вший, 8. поло́сканный 1. прячу́, прячешь, -чут, 2. прячь, 3. пря́чущий, 4. –, 5. пряча́,
РÉЗАТЬ <i>vág</i>	6. пря́тал, 7. пря́тавший, 8. *спря́танный 1. ре́жу, ре́жешь, -жут, 2. режь, 3. ре́жущий, 4. –, 5. (ре́жа), 6. ре́зал, 7. ре́завший, 8. ре́занный

РОПТА́ТЬ <i>zúgolódik</i>	1. ропщу́, ропщешь, -щут, 2. -щí, 3. ропщу́щий, 4. –, 5. ропща́, 6. ропта́л, 7. ропта́вший, 8. –
РЫ́СКАТЬ <i>futkos</i>	1. ры́щу, ры́щешь, -щут, 2. ры́щи, 3. (ры́щущий), 4. –, 5. –, 6. ры́скал, 7. ры́скавший, 8. –
СВИСТА́ТЬ <i>fütyül</i>	1. свищу́, свищешь, -щут, 2. свистí, 3. свистя́щий, 4. –, 5. свистя́, 6. свиста́л, 7. свиста́вший, 8. –
СКАЗА́ТЬ <i>mond</i>	1. скажу́, ска́жешь, -жут, 2. скажи́, 3. –, 4. –, 5. –, 6. сказа́л, 7. сказа́вший, 8. сказа́нный
СКРЕЖЕТА́ТЬ <i>csikorog</i>	1. скрежещу́, -жéщешь, -жéщут, 2. скрежещи́, 3. скрежéщу́щий, 4. –, 5. скрежеща́, 6. скрежетáл, 7. скрежетáвший, 8. –
СЛАТЬ <i>küld</i>	1. шлю́, шлéшь, шлю́т, 2. шли, 3. –, 4. –, 5. –, 6. слал, слалá, слáло, 7. слáвший, 8. *пóсланный (пóслан, -á, -о)
ТЕСА́ТЬ <i>bárdol</i>	1. тешу́, тéщешь, тéщут, 2. тешí, 3. –, 4. –, 5. –, 6. теса́л, 7. теса́вший, 8. теса́нный
ТОПТА́ТЬ <i>tapos</i>	1. топчу́, то́пчешь, то́пчут, 2. топчи́, 3. то́пчу́щий, 4. –, 5. топча́, 6. топта́л, 7. топта́вший, 8. то́птаннýй
ТРЕПЕТА́ТЬ <i>remeg</i>	1. трепещу́, трепéщешь, -щут, 2. -щí, 3. трепéщу́щий, 4. –, 5. -ща́, 6. трепета́л, 7. трепета́вший, 8. –
ХЛЕСТА́ТЬ <i>korbácsol</i>	1. хлещу́, хлéщешь, -щут, 2. хлещи́, 3. хлéщу́щий, 4. –, 5. –, 6. хлеста́л, 7. хлеста́вший, 8. –
ХЛОПОТА́ТЬ <i>fáradozik</i>	1. хлопочу́, хлопóчешь, -чут, 2. -чи́, 3. хлопóчу́щий, 4. –, 5. -ча́, 6. хлопота́л, 7. хлопота́вший, 8. –
ЧЕСА́ТЬ <i>vakar</i>	1. чешу́, чéщешь, -щут, 2. чешí, 3. чéщу́щий, 4. –, 5. –, 6. чеса́л, 7. чеса́вший, 8. чеса́нный
ЩЕКОТА́ТЬ <i>csiklandoz</i>	1. щекочу́, щекóчешь, -чут, 2. -чи́, 3. щекóчу́щий, 4. –, 5. щекоча́, 6. щекота́л, 7. щекота́вший, 8. –

1C

A főnévi igenév végződése -ТЬ s az ige az I. ragozás szerint ragozódik, de a jelen időben a tövégi -a- kiesik és az előtte álló б, п, в, ф, м helyett бл, пл, вл, фл, мл jelenik meg.

ВНИМА́ТЬ <i>meghallgat</i>	1. внёмлю́, внёмлешь, -лют, 2. внёмли́, 3. внёмлю́щий, 4. –, 5. внёмля́, 6. –, 7. –, 8. – (<i>de főleg 1 szerint</i>)
ДРЕМА́ТЬ <i>szunnyad</i>	1. дремлю́, дрёмлешь, -лют, 2. -ли́, 3. дрёмлю́щий, 4. –, 5. -ля́, 6. дремáл, 7. дремáвший, 8. –

КАПАТЬ <i>csepe(re)g</i>	1. кáплю, кáплешь, -лют 2. кáпал, 3. кáпающий, 4. –, 5. кáпая, 6. кáпал, 7. кáпавший, 8. *закáпанный
КОЛЕБАТЬ <i>ingat</i>	1. колéблю, -блешь, -блют, 2. колéбли, 3. колéблющий, 4. колéблемый, 5. колéбля, 6. колебáл, 7. колебáвший, 8. *поколебленнýй
КРАПАТЬ <i>csepe(re)g</i>	1. крáплю, -плешь, -плют, 2. крапъ (крáпай), 3. крáпающий, 4. –, 5. –, 6. крáпал, 7. крáпавший, 8. –
СЫПАТЬ <i>hint</i>	1. сыплю, -плешь, -плют, 2. сыпь, 3. сыплющий, 4. –, 5. сыпля, 6. сыпал, 7. сыпавший, 8. сыпанный
ТРЕПАТЬ <i>tilol</i>	1. треплю́, трéплешь, -плют 2. -плí, 3. трéплющий, 4. –, 5. -пля́, 6. трепáл, 7. трепáвший, 8. трéпанный
ЩИПАТЬ <i>csíp</i>	1. щиплю́, щíплешь, -плют, 2. -плí, 3. щíплющий, 4. –, 5. –, 6. щипáл, 7. щипáвший, 8. щíпанный

1D

A főnévi igenév végződése -АТЬ, -ЯТЬ, az ige az I. ragozás szerint ragozódik, a jelen idő töve -и- hanggal bővül.

СТАТЬ <i>vmvé válik</i>	1. стáну, -нешь, -нут, 2. стань, 3. –, 4. –, 5. –, 6. стал, стáла, стáло, 7. стáвший, 8. –
ЗАСТРЯТЬ <i>elakad</i>	1. застря́ну, -нешь, -нут, 2. застря́нь, 3. –, 4. –, 5. –, 6. застря́л, 7. застря́вший, 8. –

1E

A főnévi igenév végződése -АТЬ, -ЯТЬ, az ige az I. ragozás szerint ragozódik, a jelen időben a fővégi -а-, -я- kiesik s a főben м, н hang jelentkezik. Ebbe az osztályba soroltunk több más, a jelen időben egyéb változásokat is mutató, de eredet szerint egy csoportba tartozó igét.

ВЗЯТЬ <i>vesz, fog</i>	1. возьмú, возьмёшь, -мúт, 2. возьмí, 3. –, 4. –, 5. –, 6. взял, взяла́, взяло, 7. взя́вший, 8. взя́тый (взят, -á, -о)
ЖАТЬ ¹ <i>nyom</i>	1. жму, жмёшь, жмут 2. жми, 3. жмúщий, 4. –, 5. –, 6. жал, жáла, жáло, 7. жáвший, 8. жáтый
ПОДЖАТЬ <i>maga alá húz</i>	1. подождмú, подождмёшь, -ждмúт, 2. подождмí, 3. –, 4. –, 5. –, 6. поджáл, 7. поджáвший, 8. поджáтый
ЖАТЬ ² <i>arat</i>	1. жну, жнёшь, жнут, 2. жни, 3. жнúщий, 4. –, 5. –, 6. жал, жáла, жáло, 7. жáвший, 8. жáтый
СЖАТЬ <i>learat</i>	1. сожнú, сожнёшь, -жнúт, 2. сожнí, 3. –, 4. –, 5. –, 6. сжáл, 7. сжáвший, 8. сжáтый
ЗАНЯТЬ <i>elfoglal</i>	1. займú, займёшь, -мúт, 2. займí, 3. –, 4. –, 5. –, 6. зáнял, заняла́, зáняло, 7. заня́вший, 8. зáнятый (занят, -á, -о)

ЗАЧА́ТЬ <i>fogan</i>	1. зачну́, зачнёшь, зачну́т, 2. зачни́, 3. —, 4. —, 5. —, 6. зача́л, зачала́, -ло́, 7. зача́вший, 8. зача́тый
ИЗЪЯ́ТЬ <i>kivon</i>	1. изымú, изы́мешь, изы́мут, 2. изымí, 3. —, 4. —, 5. —, 6. изъя́л, 7. изъя́вший, 8. изъя́тый
МЯТЬ <i>gyűr</i>	1. мну, мнёшь, мнут, 2. мни, 3. мну́щий, 4. —, 5. —, 6. мял, мя́ла, мя́ло, 7. мя́вший, 8. мя́тый
смять <i>összegyűr</i>	1. сомну́, сомнёшь, -мну́т, 2. сомни́, 3. —, 4. —, 5. —, 6. смял, 7. смя́вший, 8. смя́тый
НАЧА́ТЬ <i>kezd</i>	1. начну́, начнёшь, -ну́т, 2. начни́, 3. —, 4. —, 5. —, 6. нача́л, -ла́, нача́ло; <i>visszaható</i> : начался́, началась́, началось́, 7. нача́вший, 8. нача́тый (нача́т, -а́, -о)
НАНЯ́ТЬ <i>kibérel</i>	1. найму́, наймёшь, -му́т, 2. найми́, 3. —, 4. —, 5. —, 6. на́нял, -ла́, на́няло, 7. наня́вший, 8. наня́тый (наня́т, -а́, -о)
ПЕРЕНЯ́ТЬ <i>magához ragad</i>	1. перейму́, переймёшь, -му́т, 2. перейми́, 3. —, 4. —, 5. —, 6. переня́л, -ла́, -ло́, 7. переня́вший, 8. переня́тый
ПОДНЯ́ТЬ <i>felemel</i>	1. подниму́, поднимёшь, -мут, 2. подними́, 3. —, 4. —, 5. —, 6. по́днял, -ла́, по́дняло, 7. подня́вший, 8. по́днятый (по́днят, -а́, -о); <i>visszaható</i> : 6. подня́лся, подня́лась, подня́лось
ПОНЯ́ТЬ <i>megért</i>	1. пойму́, поймёшь, -му́т, 2. пойми́, 3. —, 4. —, 5. —, 6. по́нял, -ла́, по́няло, 7. поня́вший, 8. по́нятый (по́нят, -а́, -о)
ПРИНЯ́ТЬ <i>(el)fogad</i>	1. приму́, приме́шь, -мут, 2. прими́, 3. —, 4. —, 5. —, 6. при́нял, -ла́, при́няло, 7. приня́вший, 8. при́нятый (при́нят, -а́, -о); <i>visszaható</i> : 6. приня́лся, -лась, -лось
ПРОНЯ́ТЬ <i>áthat</i>	1. пройму́, проймёшь, -му́т, 2. пройми́, 3. —, 4. —, 5. —, 6. про́нял, про́няла́, про́няло, 7. про́нявший, 8. про́нятый
РАСПЯ́ТЬ <i>megfeszít</i>	1. распну́, -пнёшь, -пну́т, 2. распни́, 3. —, 4. —, 5. —, 6. распя́л, 7. распя́вший, 8. распя́тый
СНЯ́ТЬ <i>levesz</i>	1. сниму́, снимёшь, -мут, 2. сними́, 3. —, 4. —, 5. —, 6. снял, -ла́, сня́ло, 7. сня́вший, 8. сня́тый (сня́т, -а́, -о)
УНЯ́ТЬ <i>lecsillapít</i>	1. уйму́, уймёшь, -му́т, 2. уйми́, 3. —, 4. —, 5. —, 6. уня́л, уня́ла, уня́ло, 7. уня́вший, 8. —

1F

A főnévi igenév végződése -АТЬ, az ige az I. ragozás szerint ragozódik, a jelen időben a tövégi -a- kiesik s az igető -o- vagy -e- magánhangzóval bővül:

БРАТЬ <i>vesz, fog</i>	1. берú, берёшь, берúт, 2. берí, берúщий, 4. —, 5. беря́, 6. брал, брала́, бра́ло, 7. бра́вший, 8. —
вобра́ть <i>bevesz</i>	1. вберú, вберёшь, вберúт, 2. вберí, 3. —, 4. —, 5. —, 6. вобра́л, -ла́, вобра́ло, 7. вобра́вший, 8. вобранный
ДРАТЬ <i>nyúz</i>	1. дерú, дерёшь, дерúт, 2. дерí, 3. дерúщий, 4. —, 5. —, 6. драл, драла́, дра́ло, 7. дра́вший, 8. —; <i>visszaható</i> : 6. дра́лся, дра́лась, дра́лось
содра́ть <i>lenyúz</i>	1. сдерú, сдерёшь, сдерúт, 2. сдерí, 3. —, 4. —, 5. —, 6. содра́л, -ла́, содра́ло, 7. содра́вший, 8. содранный (со́дран, -а́, -о)

ЗВАТЬ <i>hív</i>	1. зову́, зове́шь, зову́т, 2. зови́, 3. зову́щий, 4. (зово́мый), 5. (зовя́), 6. звал, зва́ла, зва́ло, 7. зва́вший, 8. зва́нный (зван, -а, -о)
подозва́ть <i>odahív</i>	1. подзову́, -ве́шь, -ву́т, 2. подзови́, 3. –, 4. –, 5. –, 6. подозва́л, -ла́, подозва́ло, 7. подозва́вший, 8. подо́званный (подо́зван, -а, -о)
СТЛАТЬ <i>kiterít</i>	1. стелю́, стеле́шь, -лют, 2. стели́, 3. –, 4. –, 5. –, 6. стлал, стла́ла, стла́ло, 7. стла́вший, 8. –
подостла́ть <i>aláterít</i>	1. подстелю́, -сте́лешь, -сте́лют, 2. подстели́, 3. –, 4. –, 5. –, 6. подостла́л, 7. подостла́вший, 8. подо́стланный

2

A főnévi igenév végződése -ТЬ, az ige a II. ragozás szerint ragozódik, a jelen időben a tővégi -a- kiesik. Az idetartozó igék hangsúlyozási típusok szerint csoportosíthatók. Változatlan tőhangsúly: слы́шать; véghangsúly: крича́ть; változó hangsúly: держа́ть.

ДЕРЖА́ТЬ <i>tart</i>	1. держу́, де́ржишь, -жат, 2. -жи́, 3. держа́щий, 4. –, 5. держа́, 6. держал, 7. держа́вший, 8. *поде́ржанный
КРИЧА́ТЬ <i>kiabál</i>	1. кричу́, -чи́шь, -ча́т, 2. кричи́, 3. крича́щий, 4. –, 5. крича́, 6. крича́л, 7. крича́вший, 8. –
СЛЫ́ШАТЬ <i>hall</i>	1. слы́шу, -ши́шь, -шат, 2. (слы́шь), 3. -шачи́й, 4. -шимы́й, 5. слы́ша, 6. слы́шал, 7. слы́шавший, 8. слы́шанный

2A

A főnévi igenév végződése -ЯТЬ, az ige a II. ragozás szerint ragozódik.

СТОЯ́ТЬ <i>áll</i>	1. стою́, стои́шь, сто́ят, 2. стой, 3. стоя́щий, 4. –, 5. сто́я, 6. стоя́л, 7. стоя́вший, 8. –
БО́ЯТЬСЯ <i>fél</i>	1. бо́юсь, бойи́шься, бо́ятся, 2. бо́йся, 3. боя́щийся, 4. –, 5. боя́сь, 6. боя́лся, 7. боя́вшийся, 8. –

2B

A főnévi igenév végződése -ТЬ, az ige a II. ragozás szerint ragozódik, a jelen időben a tővégi -a- kiesése mellett a tőben egyéb változás is történik.

ГНА́ТЬ <i>űz</i>	1. гони́ю, го́нишь, го́нят, 2. гони́, 3. гоня́щий, 4. гони́мый, 5. гони́я, 6. гнал, гна́ла, гна́ло, 7. гна́вший, 8. *за́гнанный; <i>visszaható</i> : 6. гна́лся, гна́лась, гна́лось
вогна́ть <i>bekerget</i>	1. вгони́ю, вго́нишь, вго́нят, 2. вгони́, 3. –, 4. –, 5. –, 6. вогна́л, -ла́, вогна́ло, 7. вогна́вший, 8. во́гнанный

разогнать <i>szétkerget</i>	1. разгоню́, разгони́шь, -гонят, 2. разгоню́, 3. –, 4. –, 5. –, 6. разогна́л, разогнала́, разогна́ло, 7. разогна́вший, 8. разогна́нный
СВИСТА́ТЬ <i>fűtyül</i>	1. свищу́, свисти́шь, свистя́т, 2. свищи́, 3. сви́щущий, 4. –, 5. свистя́, 6. свиста́л, 7. свиста́вший, 8. –
СПА́ТЬ <i>alszik</i>	1. сплю́, спи́шь, спят, 2. спи́, 3. спя́щий, 4. –, 5. –, 6. спал, спала́, спало́; <i>visszaható</i> : спало́сь; 7. спа́вший, 8. –

3

A főnévi igenév végződése -ЕТЬ, az ige az I. ragozás szerint ragozódik, a fő az egész ragozásban változatlan.

ИМЕ́ТЬ <i>van vmje</i>	1. имею́, име́ешь, -е́ют, 2. имей́, 3. име́ющий, 4. –, 5. имей́а, 6. имёл, 7. имев́ший, 8. –
------------------------	--

3A

A főnévi igenév végződése -ЕТЬ, az ige az I. ragozás szerint ragozódik, a fő a jelen időben változást mutat.

БЛЕСТЕ́ТЬ <i>ragyog</i>	1. блещу́, блеще́шь, блещу́т, 2. –, 3. блещу́щий, 4. –, 5. –, 6. –, 7. –, 8. – (l. még 4A)
ДЕ́ТЬ <i>(oda)tesz</i>	1. де́ну, де́нешь, де́нут, 2. де́нь, 3. –, 4. –, 5. –, 6. дел, де́ла, де́ло, 7. де́вший, 8. де́тый
ПЕ́ТЬ <i>énekel</i>	1. пою́, поё́шь, пою́т, 2. пой, 3. пою́щий, 4. –, 5. –, 6. пел, пе́ла, пе́ло, 7. пе́вший, 8. пе́тый
РЕВЕ́ТЬ <i>bömböl</i>	1. реву́, реве́шь, реву́т, 2. реви́, 3. реву́щий, 4. –, 5. ревя́, 6. реве́л, 7. реве́вший, 8. –
СВИСТЕ́ТЬ <i>fűtyül</i>	1. свищу́, сви́щещь, сви́щут, 2. свисти́, 3. свистя́щий, 4. –, 5. свистя́, 6. свисте́л, 7. свисте́вший, 8. –

4

A főnévi igenév végződése -ЕТЬ, az ige a II. ragozás szerint ragozódik, a jelen időben a fővégi -e- kiesik, egyéb változás a főben nem történik. Ilyen igék:

ВЕЛЕ́ТЬ <i>parancsol</i>	1. велю́, вели́шь, веля́т, 2. вели́, 3. веля́щий, 4. –, 5. веля́, 6. велёл, 7. велев́ший, 8. *не велено (<i>tilos</i>)
ГОРЕ́ТЬ <i>ég</i>	1. горю́, гори́шь, горя́т, 2. гори́, 3. горя́щий, 4. –, 5. горя́, 6. горе́л, 7. горе́вший, 8. –
ЗВЕНЕ́ТЬ <i>cseng</i>	1. звеню́, звени́шь, звеня́т, 2. звени́, 3. звеня́щий, 4. –, 5. звеня́, 6. звене́л, 7. звене́вший, 8. –

КИШЭТЬ <i>hemzseg</i>	1. кишú, кишишь, кишáт, 2. киши́, 3. кишáщий, 4. –, 5. кишá,
	6. кишéл, 7. кишéвший, 8. –
СМОТРЕТЬ <i>néz</i>	1. смотрю́, смóтришь, -трят, 2. смотри́, 3. смотря́щий, 4. –, 5. смотря́,
	6. смотрél, 7. смотрэвший, 8. –

4А

А főnévi igenév végződése -ЕТЬ, az ige a II. ragozás szerint ragozódik, a jelen időben a tövégi -e- kiesése mellett az egyes szám 1. személyben a következő hangváltozások történnek: д, з-ből ж lesz; т-ből ч; с-ből ш; ст-ből щ.

БЛЕСТЭТЬ <i>ragyog</i>	1. блещу́, блестишь, -стят, 2. -сти́, 3. блестя́щий, 4. –, 5. блестя́,
	6. блестéл, 7. блестéвший, 8. –
ВЕРТЕТЬ <i>forgat</i>	1. верчу́, вертишь, вéртят, 2. верти́, 3. вертя́щий, 4. –, 5. вертя́,
	6. вертéл, 7. вертéвший, 8. *повёрченный
ВИДЕТЬ <i>lát</i>	1. ви́жу, ви́дишь, ви́дят, 2. –, 3. ви́дящий, 4. ви́димый, 5. ви́дя,
	6. ви́дел, 7. ви́девший, 8. –
ВИСЭТЬ <i>függ</i>	1. вишú, виси́шь, вися́т, 2. виси́, 3. вися́щий, 4. –, 5. вися́,
	6. висéл, 7. висéвший, 8. –
ГЛЯДЕТЬ <i>néz</i>	1. гляжу́, гляди́шь, -дят, 2. гляди́, 3. глядя́щий, 4. –, 5. глядя́,
	6. глядéл, 7. глядéвший, 8. –
ЛЕТЭТЬ <i>repül</i>	1. лечу́, лети́шь, летя́т, 2. лети́, 3. летя́щий, 4. –, 5. летя́,
	6. летéл, 7. летéвший, 8. –
СВИСТЭТЬ <i>fűtyül</i>	1. свищу́, свисти́шь, -стят, 2. свисти́, 3. свистя́щий, 4. –, 5. свистя́,
	6. свистéл, 7. свистéвший, 8. –
СИДЕТЬ <i>ül</i>	1. сижú, сиди́шь, сидя́т, 2. сиди́, 3. сидя́щий, 4. –, 5. сидя́,
	6. сидéл, 7. сидéвший, 8. –
ХРУСТЭТЬ <i>csikorog</i>	1. хрущу́, хрусти́шь, -стят, 2. -сти́, 3. хрустя́щий, 4. –, 5. хрустя́,
	6. хрустéл, 7. хрустéвший, 8. –

4В

А főnévi igenév végződése -ЕТЬ, az ige a II. ragozás szerint ragozódik, a jelenben a tövégi -e- kiesik s az előtte álló б, п, в, ф, м helyett az egyes szám 1. személyében бл, пл, вл, фл, мл jelenik meg.

ГРЕМЭТЬ <i>dörög</i>	1. гремлю́, греми́шь, -мят, 2. греми́, 3. гремя́щий, 4. –, 5. гремя́,
	6. гремéл, 7. гремéвший, 8. –
КИПЭТЬ <i>forr</i>	1. киплю́, кипи́шь, кипят, 2. кипи́, 3. кипя́щий, 4. –, 5. кипя́,
	6. кипéл, 7. кипéвший, 8. –

СКРИПѢТЬ <i>csikorog</i>	1. скриплю, скрипишь, -пят, 2. скрипи́, 3. скрипящий, 4. –, 5. скрипя́,
ТЕРПѢТЬ <i>tűr</i>	6. скрипéл, 7. скрипéвший, 8. – 1. терплю, терпишь, -пят, 2. -пи́, 3. -пящий, 4. терпи́мый, 5. терпя́,
ШУМЕТЬ <i>zúg</i>	6. терпéл, 7. терпéвший, 8. – 1. шумлю, шумишь, -мят, 2. шуми́, 3. шумящий, 4. –, 5. шумя́,
	6. шумéл, 7. шумéвший, 8. –

5

A főnévi igenév végződése -ИТЬ, az ige az I. ragozás szerint ragozódik, a fő az egész ragozáson át változatlan.

ГНИТЬ <i>rothad</i>	1. гнию́, гниёшь, -ю́т, 2. –, 3. гнию́щий, 4. –, 5. гни́я,
	6. гнил, гнила, гни́ло, 7. гни́вший, 8. –

Hasonlóképpen ragozódik a ma már csak egyes kifejezésekben használatos почѣть (*megpihen*) ige is, azzal a különbséggel, hogy hangsúlya az egész ragozáson át változatlan marad: 1. почи́ю, почи́ешь, -ют, 2. почи́й; 6. почи́л, 7. почи́вший.

5A

A főnévi igenév végződése -ИТЬ, az ige az I. ragozás szerint ragozódik, a jelen időben a főben и helyett ь van:

БИТЬ <i>üt</i>	1. бью́, бьёшь, бьют, 2. бей, 3. бью́щий, 4. –, 5. –, 6. бил, била́, било́, 7. бив́ший, 8. биты́й
ВБИТЬ <i>bever</i>	1. вобью́, вобьёшь, вобьют, 2. вбей, 3. –, 4. –, 5. –, 6. вбил, вби́ла, вби́ло, 7. вбив́ший, 8. вби́тый
ВИТЬ <i>sodor</i>	1. вью́, вьёшь, вьют; 2. вей, 3. вью́щий, 4. –, 5. –, 6. вил, ви́ла, ви́ло, <i>visszaható</i> : ви́лся, ви́лась, ви́лось, ви́лись, 7. вив́ший, 8. ви́тый
ЛИТЬ <i>önt</i>	1. лью́, льёшь, льют; 2. лей, 3. лью́щий, 4. –, 5. –, 6. лил, ли́ла, ли́ло; <i>visszaható</i> : ли́лся, ли́лась, ли́лось, ли́лись, 7. лив́ший, 8. ли́тый (лит, -а, -о)
ПИТЬ <i>iszik</i>	1. пью́, пьёшь, пьют, 2. пей, 3. пью́щий, 4. –, 5. –, 6. пил, пи́ла, пи́ло (<i>tagadó</i> : не пил, не пи́ла, не пило; <i>vö. még</i> : ПИ́ТЬСЯ, пи́лся, пи́лась, пи́лось; ПОПИ́ТЬ: попи́л, попи́ла, попи́ло), 7. пив́ший, 8. пи́тый (пит, -а, -о)
ШИТЬ <i>varr</i>	1. шью́, шьёшь, шьют, 2. шей, 3. шью́щий, 4. –, 5. –, 6. шил, ши́ла, ши́ло, 7. шив́ший, 8. ши́тый

A főnévi igenév végződése -ИТЬ, az ige az I. ragozás szerint ragozódik, a jelen idő töve különböző.

БРИТЬ <i>borotvál</i>	1. брею, бреешь, бреют, 2. бреи, 3. бреющий, 4. –, 5. брея, 6. брил, брила, брило, 7. бривший, 8. бритый
ЖИТЬ <i>él, lakik</i>	1. живу, живёшь, живут, 2. живи, 3. живущий, 4. –, 5. живя, 6. жил, жила, жило (<i>de: жилось</i>), 7. живший, 8. –
СТЕЛІТЬ (<i>ki</i>) <i>terít, leterít</i>	1. стелю, стелешь, стелют, 2. стели, 3. стелющий, 4. –, 5. стелив, 6. стелил, 7. стеливший, 8. *настеленный
ОШИБІТЬСЯ <i>téved</i>	1. ошибусь, -бёшься, -буться, 2. ошибись, 3. –, 4. –, 5. –, 6. ошибся, ошиблась, ошиблось, 7. ошибшийся, 8. –

Az ошибіться mintájára ragozódnak a nem visszaható ушибіть (*megüt, megsért*) és a magában elő nem forduló -шибіть ige főnév egyéb igekötős összetételei.

6

A főnévi igenév végződése -ИТЬ, az ige a II. ragozás szerint ragozódik. Az idetartozó igeek hangsúlyozási típusok szerint csoportosíthatók; a változatlan főhangsúlyozású igeek жарить és стрóить, a véghangsúlyosak звоніть és кроіть, a változó hangsúlyúak хваліть, тушіть mintájára ragozódnak.

A múlt idejű szenvedő melléknévi igenév hangsúlyára általános szabályt felállítani nem lehet; ha hangsúlya azonos a véghangsúlyos főnévi igenévvel (tehát nem ,c' típus), akkor végződése mindig -енный, egyébként -енный; ugyanígy a 6A és a 6B alosztálynál is.

ЖАРИТЬ <i>süt</i>	1. жарю, -ришь, -рят, 2. жарь, 3. жарящий, 4. –, 5. жаря, 6. жарил, 7. жаривший, 8. жаренный
ЗВОНИТЬ <i>csenget</i>	1. звоню, -нишь, -нят, 2. звони, 3. звонящий, 4. –, 5. звоня, 6. звонил, 7. звонивший, 8. –
КРОІТЬ <i>szab</i>	1. крою, -ойшь, -оят, 2. крои (крой), 3. кроящий, 4. кроимый, 5. кроя, 6. кроил, 7. кроивший, 8. *скроенный
СТРОІТЬ <i>épít</i>	1. стрóю, -оишь, -оят, 2. строй, 3. стрóящий, 4. стрóимый, 5. стрóя, 6. стрóил, 7. стрóивший, 8. *пострóенный
ТУШІТЬ <i>elolt</i>	1. тушú, тушишь, -шат, 2. туши, 3. тушáщий, 4. –, 5. тушá, 6. тушил, 7. тушивший, 8. *потóушенный
ХВАЛІТЬ <i>dicser</i>	1. хвалю, хváлишь, -лят, 2. хвали, 3. хвалящий, 4. хвалімый, 5. хваля, 6. хвалил, 7. хваливший, 8. хвалённый

A főnévi igenév végződése -ИТЬ, az ige a II. ragozás szerint ragozódik; a jelen idő egyes szám 1. személyben és a múlt idejű szenvedő melléknévi igenévben a tővégi mássalhangzó a következőképpen változik meg:

д, з-ből ж lesz,
т-ből ч lesz (né mely igenél щ, ilyen esetekben az első két személy alakját a szótárban megadjuk),
с-ből ш lesz,
ст-ből щ lesz.

A leggyakoribb ilyen igék:

БОРОЗДИТЬ <i>barázdál</i>	1. борозжý, -здишь, -здыт, 2. борозди́, 3. -здящий, 4. –, 5. бороздя́, 6. борозди́л, 7. борозди́вший, 8. *взборождённый (-ён, -енá, -енó)
ВЕСИТЬ <i>lemér</i>	1. ве́шу, ве́сишь, -сят, 2. ве́сь, 3. ве́сящий, 4. –, 5. –, 6. ве́сил, 7. ве́сивший, 8. *све́щенный
ВИНТИТЬ <i>csavar</i>	1. винчу́, винти́шь, -тýт, 2. винти́, 3. винтя́щий, 4. –, 5. винтя́, 6. винти́л, 7. винти́вший, 8. *зави́нченный
ВОДИТЬ <i>vezet</i>	1. во́жу, во́дишь, -дят, 2. во́ди, 3. водя́щий, 4. во́димый, 5. водя́, 6. во́дил, 7. во́дивший, 8. –
ВОДРУЗИТЬ <i>kitűz</i>	1. водру́жу, -узи́шь, -узы́т, 2. водрузи́, 3. –, 4. –, 5. –, 6. водрузи́л, 7. водрузи́вший, 8. водруже́нный (-ён, -енá, -енó)
ВОЗИТЬ <i>szállít</i>	1. во́жу, во́зишь, во́зят, 2. во́зи, 3. возя́щий, 4. во́зимый, 5. возя́, 6. во́зил, 7. во́зивший, 8. –
ГАДИТЬ <i>piszkít</i>	1. га́жу, га́дишь, га́дят, 2. га́дь, 3. га́дящий, 4. –, 5. га́дя, 6. га́дил, 7. га́дивший, 8. *нага́женный
ГАСИТЬ <i>elolt</i>	1. гашу́, га́сишь, га́сят, 2. гаси́, 3. гася́щий, 4. гаси́мый, 5. гася́, 6. гаси́л, 7. гаси́вший, 8. *пога́шенный
ГЛАДИТЬ <i>vasal</i>	1. гла́жу, гла́дишь, -дят, 2. гла́дь, 3. гла́дящий, 4. гла́димый, 5. гла́дя, 6. гла́дил, 7. гла́дивший, 8. гла́женный
ГЛАСИТЬ <i>hangzik</i>	1. глашу́, гласи́шь, -сят, 2. гласи́, 3. глася́щий, 4. –, 5. глася́, 6. гласи́л, 7. гласи́вший, 8. –
ГОДИТЬСЯ <i>alkalmas vmre</i>	1. го́жусь, годи́шься, -дýтся, 2. годи́сь, 3. годя́щийся, 4. –, 5. годя́сь, 6. годи́лся, 7. годи́вшийся, 8. –
ГОРДИТЬСЯ <i>büszkélkedik</i>	1. горжусь, годи́шься, -дýтся, 2. годи́сь, 3. гордя́щийся, 4. –, 5. гордя́сь, 6. годи́лся, 7. годи́вшийся, 8. –

ГОСТИ́ТЬ <i>vendégeskedik</i>	1. гошú, гости́шь, -стят, 2. гости́, 3. гостя́щий, 4. –, 5. гостя́, 6. гости́л, 7. гости́вший, 8. –
ГРОЗИ́ТЬ <i>fenyeget</i>	1. грожу́, грози́шь, -зят, 2. грози́, 3. грозя́щий, 4. –, 5. грозя́, 6. грози́л, 7. грози́вший, 8. –
ГРУСТИ́ТЬ <i>szomorkodik</i>	1. грушú, грусти́шь, -стят, 2. грусти́, 3. грустя́щий, 4. –, 5. грустя́, 6. грусти́л, 7. грусти́вший, 8. –
ЕЗДИ́ТЬ <i>utazik</i>	1. э́жду, э́дшишь, -дят, 2. э́ди, 3. э́дящий, 4. –, 5. –, 6. э́дил, 7. э́дивший, 8. *проэ́зженный
КОПТИ́ТЬ <i>füstöl</i>	1. копчú, копти́шь, -тят, 2. копти́, 3. коптя́щий, 4. –, 5. коптя́, 6. копти́л, 7. копти́вший, 8. копчённýй (-ён, -енá, -енó)
КОСИ́ТЬ <i>kaszál</i>	1. кошú, ко́сишь, -сят, 2. коси́, 3. кося́щий, 4. –, 5. кося́, 6. коси́л, 7. коси́вший, 8. *ско́шенный
КРА́СИТЬ <i>fest</i>	1. кра́шу, кра́сишь, -сят, 2. крась, 3. крася́щий, 4. –, 5. крася́, 6. кра́сил, 7. кра́сивший, 8. кра́шенный
КРУТИ́ТЬ <i>csavar</i>	1. кручú, кру́тишь, кру́тят, 2. крути́, 3. крутя́щий, 4. крути́мый, 5. крутя́, 6. крути́л, 7. крути́вший, 8. кручённýй (-ён, -енá, -енó)
МОЛОТИ́ТЬ <i>csépel</i>	1. молочú, молóтишь, -тят, 2. молоти́, 3. молотя́щий, 4. –, 5. молотя́, 6. молоти́л, 7. молоти́вший, 8. молóченнýй
НАГРАДИ́ТЬ <i>kitüntet</i>	1. награжу́, награди́шь, -дят, 2. награди́, 3. –, 4. –, 5. –, 6. награди́л, 7. награди́вший, 8. награждённýй (-ён, -енá, -енó)
НОСИ́ТЬ <i>hordoz</i>	1. ношú, нóсишь, нóсят, 2. носи́, 3.нося́щий, 4. носи́мый, 5.нося́, 6. носи́л, 7. носи́вший, 8. нóшеннýй
ПЛАТИ́ТЬ <i>fizet</i>	1. плачú, пла́тишь, -тят, 2. плати́, 3. платя́щий, 4. плати́мый, 5. платя́, 6. плати́л, 7. плати́вший, 8. пла́ченнýй
ПРЕКРАТИ́ТЬ <i>megszüntet</i>	1. прекрашú, прекрати́шь, -тят, 2. прекрати́, 3. –, 4. –, 5. –, 6. прекрати́л, 7. прекрати́вший, 8. прекращённýй (-ён, -енá, -енó)
САДИ́ТЬ <i>ültet</i>	1. сажú, са́дишь, са́дят, 2. сади́, 3. садя́щий, 4. –, 5. –, 6. сади́л, 7. сади́вший, 8. са́женнýй
СУДИ́ТЬ <i>ítél</i>	1. сужú, сúдишь, -дят, 2. суди́, 3. судя́щий, 4. суди́мый, 5. судя́, 6. суди́л, 7. суди́вший, 8. суждённýй (-ён, -енá, -енó)
ТРУ́СИТЬ <i>gyávaskodik</i>	1. трóшу, трóсишь, трóсят, 2. трусь, 3. трóсящий, 4. –, 5. –, 6. трóсил, 7. трóсивший, 8. –
ХОДИ́ТЬ <i>megy, jár</i>	1. хожú, хóдишь, хóдят, 2. (ходи́), 3. ходя́щий, 4. –, 5. хóдя, 6. ходи́л, 7. ходи́вший, 8. –

ЧИСТИТЬ *tisztít*

1. чищу, чистишь, чистят, 2. чисти, 3. чистящий, 4. –, 5. чистя,
6. чистил, 7. чистивший, 8. чищенный

ШУТИТЬ *tréfál*

1. шучу, шутишь, шутят, 2. шути, 3. шутящий, 4. –, 5. шути,
6. шутил, 7. шутивший, 8. –

6B

A főnévi igenév végződése -ИТЬ, az ige a II. ragozás szerint ragozódik, a jelen idő egyes szám 1. személyében és a múlt idejű szenvedő melléknévi igenévben a tővégi б, п, в, ф, м helyett бл, пл, вл, фл, мл jelenik meg. A leggyakoribb ilyen igék:

ГОТОВИТЬ *készít*

1. готовлю, -вишь, -вят, 2. готовь, 3. готовящий, 4. –, 5. готовя,
6. готовил, 7. готовивший, 8. *приготовленный

ГРАБИТЬ *rabol*

1. граблю, -бишь, -бят, 2. грабь, 3. грабящий, 4. грабимый, 5. грабя,
6. грабил, 7. грабивший, 8. *ограбленный

ГРАФИТЬ *vonalmaz*

1. графлю, -фишь -фят, 2. графи 3. графящий, 4. –, 5. графя,

ГУБИТЬ *tönkretesz*

6. графил, 7. графивший, 8. графлённый (-ён, -енá, -енó)

ДОЛБИТЬ *vés*

1. гублю, губишь, -бят, 2. губи, 3. губящий, 4. –, 5. губя,
6. губил, 7. губивший, 8. *погубленный

ЗНАКОМИТЬ *megismertet*

1. долблю, -бишь, -бят, 2. -би, 3. долбящий, 4. -бимый, 5. долбя,
6. долбил, 7. долбивший, 8. долблённый (-ён, -енá, -енó)

КОРМИТЬ *etet*

1. знакомя, -мишь, -мят, 2. знакомь, 3. -мящий, 4. –, 5. -мя,

КРИВИТЬ *görbít*

6. знакомил, 7. знакомивший, 8. *познакомленный

ЛОВИТЬ *megfog*

1. кормлю, кормишь, -мят, 2. корми, 3. кормящий, 4. –, 5. кормя,

ЛУПИТЬ *hámoz*

6. кормил, 7. кормивший, 8. кормленный

ЛЮБИТЬ *szeret*

1. кривлю, -вишь, -вят, 2. криви, 3. кривящий, 4. –, 5. кривя,
6. кривил, 7. крививший, 8. *скривлённый (-ён, -енá, -енó)

НАКОПИТЬ *felhalmoz*

1. ловлю, ловишь, -вят, 2. лови, 3. ловящий, 4. ловимый, 5. ловя,

РУБИТЬ *vág*

6. ловил, 7. ловивший, 8. ловленный

1. луплю, лупишь, лупят, 2. лупи, 3. лупящий, 4. –, 5. лупя,
6. лупил, 7. лупивший, 8. лупленный

1. люблю, любишь, -бят, 2. люби, 3. любящий, 4. любимый, 5. любя,

6. любил, 7. любивший, 8. *возлюбленный

1. накоплю, накопишь, -пят, 2. накопи, 3. –, 4. –, 5. –,

6. накопил, 7. накопивший, 8. накопленный

1. рублю, рубишь, рубят, 2. руби, 3. рубящий, 4. –, 5. рубя,
6. рубил, 7. рубивший, 8. рубленный

СЛА́ВИТЬ <i>dicsőít</i>	1. сла́влю, -вишь, -вят, 2. славь, 3. сла́влящий, 4. сла́вимый, 5. сла́вя,
СТА́ВИТЬ <i>állít</i>	6. сла́вил, 7. сла́вивший, 8. *просла́вленный
ТОПÍТЬ <i>fűt</i>	1. ста́влю, -вишь, -вят, 2. ставь, 3. ста́влящий, 4. –, 5. ста́вя,
УМЕРТВÍТЬ <i>megöl</i>	6. ста́вил, 7. ста́вивший, 8. ста́вленный
	1. топлю́, то́пишь, то́пят, 2. топи́, 3. –, 4. –, 5. –,
	6. топи́л, 7. топи́вший, 8. то́пленный
	1. умерщвлю́, умертви́шь, умертв́ят, 2. умертви́, 3. –, 4. –,
	5. –,
	6. умертви́л, 7. умертви́вший, 8. умерщвлённый

7

A főnévi igenév végződése -УТЬ, az ige az I. ragozás szerint ragozódik, a tö az egész ragozáson át változatlan.

ДУТЬ <i>fúj</i>	1. ду́ю, ду́ешь, ду́ют, 2. дуй, 3. ду́ющий, 4. –, 5. ду́я,
	6. дул, ду́ла, ду́ло, 7. ду́вший, 8. ду́тый

Ugyanígy ragozandó обу́ть (*lábbelit felhúz*) és разу́ть (*lábbelit levét*) is.

7A

A főnévi igenév végződése -ОТЬ, az ige az I. ragozás szerint ragozódik. A jelen időben a főnévi igenév tövégi o-ja kiesik. Ilyen igék:

БОРÓТЬСЯ <i>harcol</i>	1. борю́сь, бо́решься, -рются, 2. бори́сь, 3. бо́рющийся, 4. –, 5. боря́сь
	6. боро́лся, 7. боро́вшийся, 8. –
КОЛО́ТЬ <i>hasít</i>	1. колю́, ко́лешь, ко́лют 2. коли́, 3. ко́лющий, 4. –, 5. –,
	6. коло́л, 7. коло́вший, 8. ко́лотый
МОЛО́ТЬ <i>őröl</i>	1. мелю́, ме́лешь, ме́лют 2. мели́, 3. ме́лющий, 4. –, 5. меля́,
	6. мо́лол, 7. мо́ловший, 8. мо́лотый
ПОЛО́ТЬ <i>gyomlál</i>	1. полю́, по́лешь, по́лют, 2. поли́, 3. по́лющий, 4. –, 5. –,
	6. поло́л, 7. по́ловший, 8. по́лотый
ПОРО́ТЬ <i>felfejt</i>	1. порю́, по́решь, по́рют, 2. пори́, 3. по́рющий, 4. –, 5. –,
	6. поро́л, 7. поро́вший, 8. по́ротый

7B

A főnévi igenév végződése -ИТЬ, az ige az I. ragozás szerint ragozódik, a jelen időben a főnévi igenévben levő ы belyett o jelenik meg. Ilyen igék:

ВЫ́ТЬ <i>üvölt</i>	1. вою́, во́ешь, во́ют, 2. вой, 3. во́ющий, 4. –, 5. во́я,
	6. вы́л, вы́ла, вы́ло, 7. вы́вший, 8. –
КРЫ́ТЬ <i>betakar</i>	1. кро́ю, кро́ешь, кро́ют, 2. крой, 3. кро́ющий, 4. –, 5. кро́я,
	6. кры́л, кры́ла, кры́ло, 7. кры́вший, 8. кры́тый

МЫТЬ *mos*

1. мою, моешь, моют, 2. мой, 3. моющий, 4. –, 5. моя,
6. мыл, мыла, мыло, 7. мывший, 8. мытый

НЫТЬ *fáj*

1. ную, ноешь, нуют, 2. ной, 3. нойущий, 4. –, 5. ноя,
6. ныл, ныла, ныло, 7. нывший, 8. –

РЫТЬ *ás*

1. рою, роешь, роют, 2. рой, 3. роющий, 4. –, 5. роя,
6. рыл, рыла, рыло, 7. рывший, 8. рытый

7C

A főnévi igenév végződése -ИТЬ, az ige az I. ragozás szerint ragozódik, de a jelen időben és a jelen idő tövéből képzett alakokban a тő -в- mássalhangzóval bővül:

ПЛЫТЬ *úszik*

1. плыву́, -вёшь, -вۇт, 2. -ви́, 3. плыву́щий, 4. –, 5. плывя́,
6. плыл, плыла́, плыло́, 7. плы́вший, 8. –

СЛЫТЬ *hírlík*

1. слы́ву, слы́вёшь, -вۇт, 2. слы́ви́, 3. слы́вущий, 4. –,
5. слы́вя́,
6. слыл, слыла́, слыло́, 7. слы́вший, 8. –

7D

A főnévi igenév végződése -ИТЬ, az ige az I. ragozás szerint ragozódik, de a jelen időben és a jelen idő tövéből képzett alakokban a тő -н- mássalhangzóval bővül:

СТЫТЬ *kihűl*

1. сты́ну, сты́нешь, -нут, 2. стынь, 3. сты́нущий, 4. –, 5. –,
6. стыл, 7. сты́вший, 8. –

8

A főnévi igenév végződése -НУТЬ, az ige az I. ragozás szerint ragozódik, a jelen időben és a jelen idő tövéből képzett alakokban a tövégi -у- hang kiesik. E népes csoportban a hangsúly szerint a következő típusok vannak: tőhangsúlyos igék, pl. кри́кнуть, сýнуть; véghangsúlyos igék, pl. верну́ть; változó hangsúlyú igék, pl. тяну́ть.

ВЕРНУТЬ *visszaad*

1. верну́, вернёшь, -ну́т, 2. верни́, 3. –, 4. –, 5. –,
6. верну́л, 7. верну́вший, 8. *повёрнутый

КРИ́КНУТЬ *kiált*

1. кри́кну, кри́кнешь, -нут, 2. кри́кни, 3. –, 4. –, 5. –,
6. кри́кнул, 7. кри́кнувший, 8. –

СÝНУТЬ *dug*

1. сýну, сýнешь, -нут, 2. сунь, 3. –, 4. –, 5. –,
6. сýнул, 7. сýнувший, 8. сýнутый

ТЯНУ́ТЬ *húz*

1. тяну́, тянешь, -нут, 2. тяни́, 3. тяну́щий, 4. –, 5. –,
6. тяну́л, 7. тяну́вший, 8. тяну́тый

8A

A főnévi igenév végződése -НУТЬ, az ige az I. ragozás szerint ragozódik; a jelen időben és a jelen idő tövéből képzett alakokban a tövégi -y- kiesik, a múlt időben és a múlt idejű melléknévi igenévben az egész -ну- szótag eltűnik. Ebbe a csoportba csak változatlan hangsúlyú igék tartoznak.

СОХНУТЬ <i>szárad</i>	1. сохну, сохнешь, -нут, 2. сохни, 3. сохнущий, 4. —, 5. —, 6. сох, сохла, сохло, 7. сохший, 8. —
-----------------------	---

9

A főnévi igenév végződése -ОВАТЬ, -ЕВАТЬ, az ige az I. ragozás szerint ragozódik; a jelen időben és a jelen idő tövéből képzett alakokban a tövégi -a- kiesik és az -ов-, illetve -ев- szótag helyett -y-, illetve -ю- jelenik meg. Az idetartozó igék hangsúly szerint a következő típusokra oszlanak: tőhangsúlyos igék, pl. требовать; véghangsúlyos igék, pl. ковать, клевать; változó hangsúlyú igék, pl. рисовать, малявать.

КЛЕВАТЬ <i>csipked</i>	1. клюю, клюёшь, клюют, 2. клюй, 3. клюющий, 4. —, 5. клюя, 6. клевал, 7. клевавший, 8. *поклеванный
КОВАТЬ <i>kovácsol</i>	1. кую, куёшь, куют, 2. куй, 3. кующий, 4. —, 5. куя, 6. ковал, 7. ковавший, 8. кованный
МАЛЕВАТЬ <i>fest</i>	1. маляю, маляёшь, -яют, 2. маляй, 3. маляющий, 4. маляемый, 5. маляя, 6. малявал, 7. малявавший, 8. маляванный
РИСОВАТЬ <i>rajzol</i>	1. рисую, рисуёшь, -уют, 2. рисуй, 3. рисующий, 4. рисуемый, 5. рисуя, 6. рисовал, 7. рисовавший, 8. рисованный
ТРЕБОВАТЬ <i>követel</i>	1. требую, требуешь, -уют, 2. требуй, 3. требующий, 4. требуемый, 5. требуя, 6. требовал, 7. требовавший, 8. *потребованный

9A

Azoknál a -ЕВАТЬ végű igéknél, amelyeknél ezt a végződést ж, ч, ш, щ (ц) hang előzi meg, a jelen időben és a jelen idő tövéből képzett alakokban a -ев- szótag helyett -y- jelenik meg. Az idetartozó igék a 9. csoporthoz hasonlóan oszlanak hangsúlyozási csoportokra.

МЕЖЕВАТЬ <i>felmér</i>	1. межюю, -уешь, -уют, 2. межуй, 3. межующий, 4. межюемый, 5. межюя, 6. межевал, 7. межевавший, 8. межёванный
------------------------	---

9B

Néhány -АВАТЬ végű, az I. ragozás szerint ragozandó ige a jelen idő alakjaiban és a jelen idejű cselekvő melléknévi igenévben elveszti a tövégi -ва- szótagot. Az ilyen igék mind véghangsúlyosak.

ДАВАТЬ *ad*

1. даю́, даёшь, даю́т, 2. дава́й, 3. даю́щий, 4. дава́емый,
5. дава́я,
6. дава́л, 7. дава́вший, 8. –

E minta szerint ragozódnak a дава́ть igekötős összetételei, valamint azok az igekötős igék, melyeknek utótagja -знава́ть vagy -става́ть, pl. узнава́ть, узнаю́, узнаёшь stb., illetve достава́ть, достаю́, достаёшь. Ezek az igék igekötő nélkül nemigen fordulnak elő. (Az -авать végű igék nagy többsége nem a дава́ть mintájára, hanem az I. minta szerint ragozódik.)

9C

Ritka kivételképp néhány -АТЬ és -ИВАТЬ végű (részben elavult) ige a jelen időben a 9. minta szerint ragozódik. Így живописа́ть (*fest*): живопису́ю, -уёшь, -уют; обяза́ывать (*kötelez*): обяза́ую, -уёшь, -уют (vagy обяза́ываю, обяза́ываешь).

10A és B

A főnévi igenév végződése -ЗТ́И, -СТ́И, -ЗТЬ, -СТЬ; az ige az I. ragozás szerint ragozódik s az ige -3-re vagy -c-re végződik (amely hang után a múlt idő hímnemű alakjában az eredeti -л végződés lekopott).

10A

Az ige -3-re végződik

ВЕЗТ́И *szállít*

1. везу́, везёшь, -зут, 2. вези́, 3. везу́щий, 4. везо́мый, 5. везя́,
6. вёз, везла́, везло́, 7. вёзший, 8. везённ́ый

ГРЫЗТЬ *rág*

1. грызу́, -зёшь, -зут, 2. грызи́, 3. грызу́щий, 4. грызо́мый,
5. грызя́,

ЛЕЗТЬ *mászik*

6. грыз, гры́зла, гры́зло, 7. грызший, 8. *загры́зенн́ый

1. лезу́, лезёшь, -зут, 2. лезь, 3. лезу́щий, 4. –, 5. лезя́,

6. лез, лезла́, лезло́, 7. лезший, 8. –

ПОЛЗТ́И *kúszik*

1. ползу́, ползёшь, -зут, 2. ползи́, 3. ползу́щий, 4. –, 5. ползя́,

6. полз, ползла́, -ло́, 7. ползший, 8. –

Az igető -C-re végződik

НЕСТІ <i>vész</i>	1. несú, несёшь, -сút, 2. несí, 3. несúщий, 4. несóмый, 5. неся, 6. нёс, несла́, несло́, 7. нёсший, 8. несённый (несён, несена́, -о)
ПАСТІ <i>legeltet</i>	1. пасú, пасёшь, -сút, 2. пасí, 3. пасúщий, 4. –, 5. пася, 6. пас, пасла́, пасло́, 7. пасшый, 8. пасённый (-ён, -ена́, -о)
СПАСТІ <i>ment</i>	1. спасú, спасёшь, -сút, 2. спасí, 3. –, 4. –, 5. спаса́, 6. спас, спасла́, спасло́, 7. спасшый, 8. спасённый (-ён, -ена́, -о)
ТРАСТІ <i>ráz</i>	1. трясу́, трясе́шь, -сút, 2. тряси́, 3. трясу́щий, 4. –, 5. тряся́, 6. тряс, трясла́, -ло́, 7. трясшый, 8. *потрясённый (-ён, -ена́, -ено́)

11A és B

A főnévi igenév végződése -СТИ, -ТЬ, az ige az I. ragozás szerint ragozódik, az igető -д-re vagy -т-re végződik (amely hangok a múlt idő -л, -ла stb. ragja előtt kiesnek).

11A

Az igető -Д-re végződik

БЛЮСТІ <i>betart</i>	1. блюду́, блюдёшь, -дút, 2. блюди́, 3. (блюду́щий), 4. –, 5. –, 6. бюл, блюла́, -ло́, 7. (блюдшый), 8. (блюдённый)
БРЕСТІ <i>bandukol</i>	1. бреду́, бредёшь, -дút, 2. бреди́, 3. бреду́щий, 4. –, 5. бредя́, 6. брёл, брела́, -ло́, 7. бредшый, 8. –
ВЕСТІ <i>vezet</i>	1. веду́, ведёшь, -дút, 2. ве́ди, 3. веду́щий, 4. ведóмый, 5. ве́дя, 6. вёл, велá, велó, 7. ве́дший, 8. ведённый
КЛАСТЬ <i>helyez</i>	1. кладу́, кладёшь, -дút, 2. клади́, 3. кладу́щий, 4. –, 5. кладя́, 6. клал, кла́ла, кла́ло, 7. кла́дший, 8. –
КРАСТЬ <i>lop</i>	1. краду́, крадёшь, -дút, 2. кради́, 3. краду́щий, 4. –, 5. крадя́, 6. крал, кра́ла, кра́ло, 7. кра́вший, 8. кра́денный
ПАСТЬ <i>esik</i>	1. паду́, падёшь, -дút, 2. па́ди, 3. –, 4. –, 5. –, 6. пал, па́ла, па́ло, 7. па́дший (па́вший), 8. –
ПРЯСТЬ <i>fon</i>	1. пряду́, -дёшь, -дút, 2. пряди́, 3. пряду́щий, 4. прядóмый, 5. прядя́, 6. прял, пряла́, пряло́, 7. пря́дший, 8. *напря́денный (-ён, -ена́, -ено́)
СЕСТЬ <i>leül</i>	1. сяду́, сядёшь, -дут, 2. сядь, 3. –, 4. –, 5. –, 6. сел, се́ла, се́ло, 7. се́вший, 8. –

Az igető -T-re végződik

ГНЕСТІ́ <i>elnyom</i>	1. гнету́, гнетёшь, -тут, 2. гнеті́, 3. гнету́щий, 4. –, 5. –, 6. (гнёл, гнелá, гнелó), 7. (гнётший), 8. *угнетённый (-ён, -енá, -енó)
ЗАЧЁСТЬ <i>beszámít (vmt vmbe)</i>	1. зачту́, -чтёшь, -чтут, 2. зачті́, 3. –, 4. –, 5. –, 6. зачёл, зачлá, зачлó, 7. –, 8. зачтённый
МЕСТІ́ <i>söpör</i>	1. мету́, метёшь, -тут, 2. меті́, 3. мету́щий, 4. –, 5. –, 6. мёл, мелá, мелó, 7. мётший, 8. метённый (-ён, -енá, -енó)
ОБРЕСТІ́ <i>talál</i>	1. обрету́, обретёшь, -тут, 2. обреті́, 3. –, 4. –, 5. обретьá, 6. обрёл, обрелá, обрелó, 7. обрётший, 8. обрётённый (-ён, -енá, -енó)
ПЛЕСТІ́ <i>fon</i>	1. плету́, плетёшь, -тут, 2. плеті́, 3. плету́щий, 4. –, 5. –, 6. плёл, плелá, плелó, 7. плётший, 8. плетённый (-ён, -енá, -енó)
РАСТІ́ <i>nő</i>	1. расту́, растёшь, -тут, 2. расті́, 3. расту́щий, 4. –, 5. –, 6. рос, рослá, рослó, 7. рósший, 8. –
СЧЕСТЬ <i>tart vmnek</i>	1. сочту́, сочтёшь, -тут, 2. сочті́, 3. –, 4. –, 5. сочтьá, 6. счёл, сочлá, сочлó, 7. –, 8. сочтённый (-ён, -енá, -енó)
УЧЁСТЬ <i>figyelembe vesz</i>	1. учту́, учтёшь, -тут, 2. учті́, 3. –, 4. –, 5. учтьá, 6. учёл, учлá, учлó, 7. –, 8. учтённый (-ён, -енá, -енó)
ЦВЕСТІ́ <i>virul</i>	1. цвету́, цветёшь, -тут, 2. цветі́, 3. цвету́щий, 4. –, 5. цветя́, 6. цвёл, цвелá, цвелó, 7. цвётший, 8. –

12A és B

A főnévi igenév végződése -СТИ, -СТЬ, az ige az I. ragozás szerint ragozódik, a tő véghangzója -б- vagy -н- (-б- után a múlt idő hímnemű alakjának -л végződése lekopott).

12A

Az igető -Б-re végződik

ГРЕСТІ́ <i>evez</i>	1. гребу́, гребёшь, -бут, 2. гребі́, 3. гребу́щий, 4. –, 5. гребя́, 6. грёб, грелá, грелó, 7. грёбший, 8. –
СКРЕСТІ́ <i>vakar</i>	1. скребу́, скребёшь, -бут, 2. скребі́, 3. скребу́щий, 4. –, 5. скребя́, 6. скрёб, скреблá, скреблó, 7. скрёбший, 8. –

12B

Az igető -H-re végződik

КЛЯСТЬ <i>esküszik</i>	1. клянú, клянёшь, -нút, 2. клянí, 3. клянúщий, 4. –, 5. –, 6. клял, клялá, клялó, 7. кля́вший, 8. кля́тый (клят, -á, -о)
------------------------	---

13A és B

A főnévi igenév végződése -ЧЬ, az ige az I. ragozás szerint ragozódik, a tő véghangzója -г- vagy -к- (melyből a ragozás folyamán е, ё előtt -ж-, illetve -ч- lesz).

13A

Az ige-тő -Г-re végződik

БЕРЕЧЬ <i>óv</i>	1. берегý, бережёшь, берегýт, 2. -гí, 3. берегýщий, 4. –, 5. –, 6. берёг, береглá, береглó, 7. берёгший, 8. бережённый (-ён, -енá, -енó)
ЖЕЧЬ <i>gyújt</i>	1. жгý, жжёшь, жгут 2. жги, 3. жгýщий, 4. –, 5. –, 6. жёг, жглá, жгло, 7. жёгший, 8. –
сжечь <i>feléget</i>	1. сожгý, сожжёшь, сожгýт, 2. сожгí, 3. –, 4. –, 5. –, 6. сжёг, сожглá, сожгло, 7. сжёгший, 8. сожжённый (сожжён, -енá, -енó)
ЗАПРЯЧЬ <i>befog</i>	1. запрягý, запряжёшь, запрягýт, 2. запрягí, 3. –, 4. –, 5. –, 6. запряг, запряглá, -лó, 7. запрягший, 8. запряжённый (-ён, -енá, -енó)
ЛЕЧЬ <i>lefekszik</i>	1. лягý, ляжешь, лягут, 2. ляг, 3. –, 4. –, 5. –, 6. лёг, леглá, легло, 7. лёгший, 8. –
МОЧЬ <i>-hat, -het</i>	1. могý, мбжешь, мбгут, 2. –, 3. могýщий, 4. –, 5. –, 6. мог, моглá, могло, 7. мбгший, 8. –
помóчь <i>segít</i>	1. помогý, помóжешь, помóгут, 2. помогí, 3. –, 4. –, 5. –, 6. помóг, помоглá, помогло, 7. помóгший, 8. –
НАСТÍЧЬ <i>utolér</i>	1. настíгну, -стíгнешь, -стíгнут, 2. настíгни, 3. –, 4. –, 5. –, 6. настíг, настíглá, -лó, 7. настíгший, 8. настíгнутый
ПРЕНЕБРÉЧЬ <i>megvet (vkt)</i>	1. пренебрегý, -брежёшь, -брегýт, 2. пренебрегí, 3. –, 4. –, 5. –, 6. пренебрёг, пренебреглá, -лó, 7. пренебрёгший, 8. пренебрежённый
СТЕРÉЧЬ <i>óv, véd</i>	1. стерегý, стережёшь, -гýт, 2. -гí, 3. стерегýщий, 4. –, 5. –, 6. стерёг, стереглá, стерегло, 7. стерёгший, 8. –
СТРИЧЬ <i>nyír</i>	1. стригý, стрижёшь, -гýт, 2. -гí, 3. стригýщий, 4. –, 5. –, 6. стриг, стрíглá, стрíгло, 7. стрíгший, 8. стрíженный

13B

Az ige-тő -К-ra végződik

ВЛЕЧЬ <i>húz</i>	1. влекý, влечёшь, -кýт, 2. -кí, 3. влекýщий, 4. влекóмый, 5. –, 6. влэк, влеклá, влекло, 7. влэкший, 8. *увлечённый (-ён, -енá, -енó)
ВОЛОЧЬ <i>vonszol</i>	1. волокý, волочёшь, волокýт, 2. -кí, 3. волокýщий, 4. –, 5. волочá, 6. волók, волоклá, волокло, 7. волókший, 8. *поволóченный

ЗАРÉЧЬСЯ <i>megfogadja,</i> <i>hogy nem teszi</i> ОБЛÉЧЬ <i>felölt</i>	1. заре́кусь, заречёшься, зареку́тся, 2. заре́кись, 3. –, 4. –, 5. –, 6. зарёкся, зарекла́сь, зарекло́сь, 7. –, 8. – 1. обле́ку, облечёшь, облеку́т, 2. обле́ки, 3. –, 4. –, 5. –, 6. облёк, облекла́, облекло́, 7. облёкший, 8. облечённый (-ён, ена́, -ено́)
ПЕЧЬ <i>süt</i>	1. пеку́, печёшь, пеку́т, 2. пе́ки, 3. пеку́щий, 4. –, 5. –, 6. пе́к, пекла́, пекло́, 7. пе́кший, 8. печённый (-ён, -ена́, -ено́)
СЕЧЬ <i>vág</i>	1. секу́, сечёшь, секу́т, 2. се́ки, 3. секу́щий, 4. –, 5. (сеча́), 6. се́к, сэкла́, сэкло́, 7. се́кший, 8. сечённый, <i>régi</i> сеченный
ТЕЧЬ <i>folyik</i>	1. теку́, течёшь, теку́т, 2. те́ки, 3. теку́щий, 4. –, 5. –, 6. те́к, текла́, текло́, 7. те́кший, 8. –
ТОЛО́ЧЬ <i>tör</i>	1. толку́, толчёшь, толку́т, 2. тол́ки, 3. толку́щий, 4. толко́мый, 5. толча́, 6. толóк, толкла́, толкло́, 7. толóкший, 8. толчённый (-ён, -ена́, -ено́)

14

A főnévi igenév végződése -ЕРЕТЬ, az ige az I. ragozás szerint ragozódik, a jelen időben az *p* előtt és után álló -e- egyaránt kiesik, a múlt időben csak az *p* után álló -e- esik ki.

ЗАПЕРÉТЬ <i>bezár</i>	1. запру́, запре́шь, запру́т, 2. запри́, 3. –, 4. –, 5. –, 6. запер, заперла́, заперло, 7. запе́рший, 8. запертый (заперт, -а́, -о), 9. заперёв; <i>viszszaható</i> : 6. заперся, заперла́сь, заперлось, 7. запе́ршийся, 8. –, 9. заперши́сь
ОПЕРÉТЬСЯ <i>támaszkodik</i>	1. обопрúсь, обопрё́шься, -пру́тся, 2. обопрíсь, 3. –, 4. –, 5. –, 6. оперся́, оперла́сь, -лось, 7. опе́ршийся, 8. –, 9. оперши́сь
ТЕРÉТЬ <i>töröl</i>	1. тру, трё́шь, трут, 2. три, 3. тру́щий, 4. –, 5. –, 6. те́р, те́рла, те́рло, 7. те́рший, 8. те́ртый
растерéть <i>szétmorzsol</i>	1. разотру́, разотрё́шь, разотру́т, 2. разотри́, 3. –, 4. –, 5. –, 6. растёр, растёрла, растёрло, 7. –, 8. растёртый
стерéть <i>letöröl</i>	1. сотру́, сотрё́шь, сотру́т, 2. сотри́, 3. –, 4. –, 5. –, 6. стёр, стёрла, стёрло, 7. стёрший, 8. стёртый, 9. стёрши <i>v.</i> стерёв
УМЕРÉТЬ <i>meghal</i>	1. умру́, умрё́шь, умру́т, 2. умри́, 3. –, 4. –, 5. –, 6. ўмер, умерла́, ўмерло, 7. уме́рший, 8. –, 9. умерёв

15

Néhány ige jelen idejében az I. és II. igeragozás végződése(i) egyben jelennek meg. Ilyen igék:

БЕЖА́ТЬ <i>fut</i>	1. бегу́, бежи́шь, бегу́т, 2. бегí, 3. (бегу́щий), 4. –, 5. (бежа́), 6. бежа́л, 7. бежа́вший, 8. –
--------------------	---

ХОТЕ́ТЬ <i>akar</i>	1. хочú, хóчешь, хóчет, хотím, хотíte, хотя́т, 2. (хотí), 3. хотя́щий, 4. –, 5. –, 6. хоте́л, 7. хоте́вший, 8. –
ЧТИ́ТЬ <i>tisztel</i>	1. чту, чтишь, чтут, 2. чтí, 3. –, 4. чтíмый, 5. –, 6. чтíл, 7. чтíвший, 8. *почтённый (-ён, -енá, -енó)

16

ИДТИ́ <i>megy</i>	1. идú, идёшь, идúт, 2. идí, 3. идúщий, 4. –, 5. идя́, 6. шёл, шла, шло, 7. шед́ший, 8. –
пойти́ <i>elmegy</i>	1. пойдú, пойдёшь, пойдúт, 2. пойдí, 3. –, 4. –, 5. –, 6. пошёл, пошла́, пошло́, 7. пошед́ший, 8. –, 9. пойдя́

17

Е́ХАТЬ <i>utazik</i>	1. еду́, едешь, едут, 2. –, 3. еду́щий, 4. –, 5. –, 6. е́хал, 7. е́хавший, 8. –
----------------------	--

18

БЫ́ТЬ *lenni*

A jelen időben csak az egyes és többes 3. személy használatos:	есть, суть.
Jövő idő:	бúду, бúдешь, бúдет, бúдем, бúдете, бúдут.
Felszólító mód:	будь, бúдьте.
Múlt idő:	был, была́, было́;
tagadó:	не́ был, не́ была́, не́ было.
Múlt idejű melléknévi igenév:	бы́вший.
Igeköötős alakok hangsúlya	
a múlt időben:	прибы́ть: 6. при́был, при́была́, при́было; 7. при́бывший;
hasznóléppen:	добы́ть, отбы́ть, пробы́ть;
de:	забы́ть: 6. забы́л, забы́ла, забы́ло.

19

ДА́ТЬ <i>ad</i>	1. дам, дашь, даст, дадím, дадíte, дадúт, 2. дай, 3. –, 4. –, 5. –, 6. дал, дала́, да́ло, 7. да́вший, 8. да́нный (дан, -á, -ó); <i>tagadó:</i> 6. не́ дал, не́ дала́, не́ дало; <i>visszaható:</i> 6. да́лся, да́лась, да́лось.
Igeköötős alakok hangsúlya	
a múlt időben:	додáть, 6. до́дал, до́дала́, до́дало, 7. до́давший.

Hasonlóképpen:	зада́ть, передáть, подáть, поддáть, предáть, придáть, прода́ть;
de:	изда́ть: 6. издал, издала́, издало.
Visszaható:	зада́ться: 6. задался, задалась, задалось, 7. зада́вшийся;
hasonlóképpen:	изда́ться, передáться, подáться, поддáться, предáться, прода́ться, уда́ться.

20

ЕСТЬ <i>eszik</i>	1. ем, ешь, ест, е́дим, е́дите, е́дят, 2. ешь, е́шьте, 3. е́дящий, 4. –, 5. е́дя, 6. ел, е́ла, е́ло, 7. е́вший, 8. *сье́денный
-------------------	--

A MINŐSÍTÉS

A minősítések dőlt betűvel szedett rövidítések vagy – ritkábban – teljes szavak, amelyek a címszavak, egyes jelentések vagy szókapcsolatok használati körét meghatározzák. Típusaik: szakterületek (pl. *vegy*, *ir.tud*, *infor*, *áll*, *gazd* stb. – a rövidítések listáját lásd alább), stílusok (pl. *vál*, *tréf*, *vulg*, *durva* stb.), a használat kora (pl. *régi*, *szoc r*); egyes esetekben nem lehet egyetlen típushoz besorolni a minősítést, pl. *nyj*: nyelvterület és stílus egyszerre.

Előfordul az is, hogy egy-egy lexikai egységet egyszerre több minősítéssel is el kell látnunk, amelyek között kopulatív (= “és”) vagy diszjunktív (= “vagy”) kapcsolat van, amire vessző, ill. virgula használatával utalunk (pl. *vulg*, *tréf*; *kat*, *rep*; *gazd/infor*). A címszó egészére vonatkozó minősítés az alaktani adatok után, és a jelentéssorszámok előtt helyezkedik el, mely utóbbiak persze hiányozhatnak is (pl. **кузнéчик** *fn* [1D] *áll* ...). A jelentésváltozatokra vonatkozó minősítés a sorszám után áll (pl. **культиви-рование** ... **1. mezőg** ... **2. átv** ...).

A megfeleltetés legfontosabb előfeltétele a tartalmi megfelelés, ugyanakkor elengedhetetlen a szakterületek egyezése is (vagyis pl. a forrásnyelv orvosi szakkifejezéseihez a célnyelv orvosi szakkifejezéseit kell rendelni). Egy nem mindig megvalósítható cél ezzel szemben a stilisztikai egyezés, vagyis előfordul, hogy egy bizalmas vagy választékos minősítésű címszóhoz csak semleges stílusú ekvivalenseket tudunk adni; a régies vagy nyelvjárási címszavaknál pedig egyenesen törekszünk arra, hogy semleges ekvivalenseket is megadjunk, a régies vagy nyelvjárási ekvivalensek ugyanis csak a szótárhasználok meghatározott rétegei (műfordítók, kutatók stb.) számára jelentenek valóban hasznosítható információt. Ha egy minősített címszóhoz csak minősítetlen ekvivalenst tudunk megadni, figyelemztetésként utána írjuk, hogy *standard* alakról van szó. Ha viszont minősítetlen címszóhoz csak minősített ekvivalenst találunk, első jelentésként körülírást adunk meg (hegyes zárójelben), majd az ekvivalenst a saját minősítésével együtt.

A CÉLNYELVI MEGFELELŐK

A kétnyelvű szótár – az értelmezőtől eltérően – a címszavak jelentését egy másik nyelv, a célnyelv azon szavaival v. szókapcsolataival adja meg, amelyeknek szintén van ilyen jelentésük. Ezeket megfelelőknek avagy ekvivalenseknek nevezzük.

Mivel rendszerint mind a címszavak, mind az ekvivalensek több jelentéssel rendelkeznek, gyakran szükségessé válhat valamilyen információ megadása, amelynek a segítségével meghatározható, hogy melyik jelentésről van szó. Ilyen információval szolgálhatnak a fentebb tárgyalt minősítések, továbbá a szögletes zárójelben, dőlt betűkkel szedett magyarázatok (pl. **чай** ... **1.** *növ* ... **2.** [*főzésre használt tealevelek*] ... **3.** [*ital*] ...).

Egyes ekvivalensek esetében kompromisszumot kellett találnunk a magyarosság és a kevésbé magyaros, de az orosz szó használatát jobban elősegítő megoldások között. Ez volt a helyzet a szenvedő jelentésű orosz igéknél, amelyeknek nem egyszer a – mondattani tulajdonságukat tekintve eléggé eltérő – magyar cselekvő alakok feleltethetők meg. Ahol lehetett, az oroszhoz hasonló vonzatszerkezetű igét adtunk meg (pl. **замыкаться** ... **1.** bezáródik, becsukódik).

Az ekvivalensek egyes részei – a mindenkori szövegkörnyezet függvényében – a tartalom csorbulása nélkül elhagyhatók. Ezeket az elhagyható részeket zárójelbe tesszük (pl. **чай** ... **1.** *növ* tea(cserje) ...). A zárójelben a címszó v. ekvivalens vonzata is állhat, amely azonban nem feltétlenül elhagyható bővítmény (pl. **встречать** ... **1.** (*кого/что*) találkozók (*vkvel/vmvel*) ...).

Az egymás után következő ekvivalensek azonos részeit helytakarékosági okokból csak egyszer írjuk le, az eltérő részek közé pedig virgulát teszünk (pl. **втáптывать** ... ~ **в грязь** *átv* sárba tipor/tapos). Virgula van azonkívül a vonzatokban az élőt és élettelen jelölő névmások között (l. a fenti **встречать** példáját). Amennyiben a választható részek bármelyike egynél több szóból áll, nem virgulát, hanem „v.” jelölést alkalmazunk.

Ha a címszónak több jelentése van, az ekvivalenseket ennek megfelelően csoportosítva rendeljük hozzá. E csoportok egymásra épülő szinteket alkotnak. A szinonim ekvivalenseket a legalsó szinten vesszővel választjuk el egymástól. Ha e sorozatból egyes ekvivalensek bizonyos szempontból, pl. stilisztikailag elkülönülnek a többitől, pontosvesszőt teszünk közéjük (pontosvesszőt használunk a szókapcsolatok határán is).

Egy magasabb csoportosítási szintet képviselnek a félkövér kisbetűvel és fél zárójellel jelölt jelentésárnyalatok. A jelentésárnyalat általában a leggyakoribb osztályozási szintnek, a jelentésváltozatnak van alárendelve, amelyet félkövér arab sorszám jelöl (l. a fenti **чай** példáját). A legfelsőbb szintet a szófaji jegyek szerint felállított jelentésosztályok képviselik, amelyek jele a félkövér római szám (pl. **связной** ... **I.** ... *mn* ... **II.** *fn* ...). Hosszú szócikkekben az áttekinthetőség érdekében a jelentésosztályokat új sorban kezdjük.

A szókapcsolatok különböző jelentéseit normál szedésű, zárójelbe tett, kisbetűs római számokkal jelöljük (pl. (i) ..., (ii) ...).

A rövidítések valódi ekvivalensei többnyire szintén rövidítések, amelyek előtt dőlt betűvel megadjuk a címszó forrásnyelvi kifejtését is. Ha van megfelelő célnyelvi rövidítés, dőlt betűvel megadjuk ennek a kifejtését is (pl. **шт.** *röv* (*штýка*) db. *darab*), ha pedig nincs ekvivalens rövidítés, a kifejtés látja el az ekvivalens szerepét (pl. **КБ** *röv* **1.** (*констрýкторское бюро*) tervezőiroda ...).

A SZÓKAPCSOLATOK

A szócikk forrásnyelvi adataihoz sorolhatók a címszóval alkotott szókapcsolatok is, amelyek a címszótól eltérő betűtípussal, de szintén félkövér szedéssel vannak megadva.

A címszót tilde helyettesíti. A szókapcsolat ekvivalensét normál szedéssel adjuk meg (pl. **книга ... повáренная** ~ szakácskönyv ...). A szókapcsolatnak saját minősítése is lehet.

Ha a szókapcsolatnak különböző jelentései vannak, ezeket kisbetűs római számokkal jelöljük (pl. **вёт|ер ... подб́итый** ~ром (i) [*ruhadarabról*] széllelbélelt (ii) [*emberről*] csélcsap, széltoló ...).

Az egy-egy jelentésváltozathoz tartozó szókapcsolatok a szinonim ekvivalensek felsorolása után, azoktól pontosvesszővel elválasztva következnek. A szókapcsolatok és ekvivalenseik által alkotott egységek közé is pontosvesszőt tettünk (pl. **в́ечер ... 2.** est(ély); **литерату́рный** ~ irodalmi est; **танцевáльный** ~ táncestély ...).

A szólások és közmondások a szókapcsolatok különleges típusát képviselik, ezért a szócikk végén, külön tömbben, egy üres négyzettel megjelölve adjuk meg őket (pl. **вёт|ер ... кто с́еет ~ер, пожнёт б́ую** ki szelet vet, vihart arat).

AZ UTALÁSOK

Az utalásokat egységesen jobbra mutató nyíllal jelöljük. Utalás történhet egy címszótól vagy valamelyik jelentésétől egy másik címszóra vagy annak valamely jelentésére (pl. **всё'** ... → **весь**; **вы́валить(ся)** ... → **выва́ливать(ся)** 1; **вернее** ... 1. *kfok* → **в́ерный** ...). Az utalás címszava saját alaktani adatokkal és minősítéssel is rendelkezhet.

A nyíl egyaránt jelölheti az azonosságot, illetőleg azt a helyet, ahol a hiányzó adatok megtalálhatók (pl. **шёл** → **идти**).